

Te Tb'ay U'j Stz'ib'en Pa'k Kye Qerman Aj Amaq' Korint

Jun Limb'il Kye Aj Korint

¹ Wetz a'in Pa'k aj inxik uk'le' tzan wok tky'ixel te Kristo Jesus tzan tpaj ikxji tgan tuq te Qtata Dios, ntons wetz junx tuky'i te qerman Sóstenes

² nqet ntz'ib'a' ja u'j ntzani te etetz waq erman* aj amaq' Korint,* etetz aj oje kxkaj saq tuj twitz Qtata Dios tzan tpaj te Qajaw Jesukrist, etetz aj uk'lemix tzan ekaj pawa' a'ox te Qtat junx kyuky'i kyaqil kye qerman ja'chq aj nkyexnaq'tzan te Qajaw Jesukrist, te Jesukrist aj Etajawil etetz b'ix ax Qajawil qetza.

³ Tzaj si'xwit jun nim b'an galan etajsik ekyaqil etetz b'ix qet chewsa'xwit ek'u'j tzan te Qtata Dios b'ix te Qajaw Jesukrist.

Tidi'chq B'an Galan Oje Tzaj Si' Qetz Tzan Tpäj Te Jesukrist

⁴ Wetz b'ajq'ij nxik nsi' pixon te Qtata Dios eti'j etetz tzan tpaj te nim b'an galan aj oje tzaj tsi' etetz tzan tpaj mojb'a' etib' tuky'i Kristo Jesus.

⁵ Komo junx atix tuky'i'l, tetz oje tzaj tsi' tidi'chq b'an galan tuj etanim, komo b'a'n tzan eyolin tb'anil b'ix oje tz'el eniky' ti'j tidi'chq.

⁶ Ikxji te tpakb'alil aj owok echa'o' ti'j te Krist oje tz'ok en b'an b'an'ax exol.

---

* **1:2** Ax: etetz aj n'ok echimo' etib' na'ol Qtata Dios.   * **1:2** Kya 18:1

⁷ Ikxji k'onti'l npaltin te etetz ch'inwt ti'j etajb'en tzan kyok jwert kye qerman tuky'i Qtata Dios, man nkx'iyon tuky'i jun tk'u'jlal tzan tulky te Qajaw Jesukrist.

⁸ Tetz otk'ulu'tz tzan eten b'an jwert max oj tul te jwisy, tzan k'on exik poqo' oj tul tetz.

⁹ Te Qtata Dios jun yolin b'ix okxtzaj tuk'le' tzan eten junx tuky'i te Tk'wa'al, aj Jesukrist aj Qajawil.

K'onti'l Tzan Tqet Qpawa' Qib' Kyuky'i Txq'anky Qerman

¹⁰ Erman waq, tuky'i tb'i te Qajaw Jesukrist wetz oxe'l nq'uma' jun tume'l etetz tzan eten dyakwerd exolx b'ix k'on qet epawa' etib' exolx. Pe'etanq'in waq galan exolx tuky'i jun enab'l parej ekyaqil b'ix pe'eten dyakwerd ti'j te aj n'eb'isu'.

¹¹ Komo wetz oje tz'ok ncha'o' eti'j etetz waq erman, otzaj kyq'uma' kye aj tuj tjay te Kloey, at q'oj exol etetz b'ix nqet epawa' etib' exolx.

¹² Wetz n'ok ncha'o' ate' junjun exol etetz nkyq'uma' ikxjani: "Wetz a'in te Pa'k." B'ix junjunky nkyq'uma': "Wetz a'in te Pol."† Junjunky nkyq'uma': "Wetz a'in te Xhpe'y."* B'ix junjunky nkyq'uma': "Wetz a'in te Jesukrist."

¹³ ¿Ti'tzun? ¿Pawa' petzun tib' te Krist? ¿A petzun te Pa'k te aj owok klabi' twitz krus tzan epaj? ¿Ojaw si' a' petzun ewi' tuky'i tb'i te Pa'k?

¹⁴ Wetz nxik nsi' pixon te Dios tzan tpaj k'onti'l ojaw nsi' a' kywi' nijunwt exol etetz, sinoke a'ox te Krisp* b'ix te Gay.*

---

† 1:12 Ax: Cefas. * 1:12 Kya 18:24-28 * 1:14 Kya 18:8 * 1:14 Kya 19:29; Rom 16:23

15 Ixjji nijunwt exol etetz b'a'n tzan tyolin qa a'in injaw sin a' twi' tuky'i nb'i.

16 Ah nye', ajna'l ntzaj nna'o', ojaw nsi' a' kywi' kye aj tuj tjay te Estéfan,* per k'onti'l ntzaj nna'o' qa ojaw nsi' a' twi' junky xjal exol tzi.

17 Wetz k'onti'l intzaj tlajo' Krist swal a' kywi' xjal sinoke pakb'al te tpakb'alil galan, b'ix nya'tx cha tuky'i junjun yol aj b'an tb'anil tok cha'on; ikxji tzan k'on tok chagan te tkamlen te Qajaw Krist twitz krus.

Ti'j Jesukrist N'ok Qe'e' Tajwalil Te Qtata Dios

18 Tuj kywitz kye aj nkyexiknaj, te tpakb'alil ti'j te tkamlen [Jesus] twitz krus naqe cha k'onti'l tidi' token; per yatzun qetz aj kolomo' a'o'ni, [n'el qniky' te nini jun] tajwalil te Qtata Dios.

19 Iktza'x tz'ib'ankaj [tuj Tu'jal Dios oqtxi'] ikx-jani: “Wetz owelal win kynab'l kye aj at nim kynab'l, b'ix kye aj b'an list-e' owelal win kyaqil titza' nkyeb'isun.”*

20 Ntons ¿ja' ate' kye aj b'an list-e'? B'ix ¿ja' ate' kye aj xnaq'tzal Kawb'il? B'ix ¿ja' ate' kye aj nkyewululun cha a'ox ti'j tidi'chq tzani twitz tx'o'tx'? ¿Ti'tzun, nya'tx b'an'ax te Qtata Dios oje qet tyek'u' te kynab'l kyetz k'onti'l token?*

21 Te Qtata Dios oqet tb'isu' b'an tume'l tzan k'on tok kyotzqila' kye xjal te tetz tuky'i kynab'lx kyetz, sinoke oqet tb'isu' tzan tkolon kyi'j kye aj nkye'okslan ti'j iktza' nyolin te tpakb'alil galan aj nxik pakb'let, anke te tpakb'alilni n'el tuj kywitz junjun iktza' cha jun tidi' aj k'onti'l token.

---

* **1:16** 1Kor 16:15   * **1:19** Isa 29:14   * **1:20** Job 12:17; Isa 44:25

²² Kye xjal aj tijajil Israel kygan tzan tok kyen jun lab'al tuky'i nim tajwalil Qtata Dios tzan tok kyen qa b'an'ax, b'ix yatzun kye aj nya'tx tijajil Israel, kyetz nkyejoyon jun tume'l cha tzan stz'aqet mas kynab'l.

²³ Per yatzun qetz, nqopakb'an te tpakb'alil ti'j te Krist aj owok klabi' twitz krus. Te ntzani n'ok kye aj tijajil Israel iktza' jun ab'j aj nkyejaw xpetk'an ti'j,* b'ix kye aj nya'tx aj tijajil Israel, kyetz tuj kynab'l te ja ntza'n cha jun tontwil.

²⁴ Per kye aj uk'leme' tzan te Qtata Dios kxol kye aj tijajil Israel b'ix kxol kye aj nya'tx aj tijajil Israel, kxol kykab'il tijajil xjal, n'ok qen ti'j te Krist tajwalil te Qtata Dios, b'ix ax ti'j tetz n'ok qen te tume'l titza' te Qtata Dios nqet tb'isu' tuky'i jun tnab'l b'an tume'l.

²⁵ Komo te aj nkyb'isu' kye xjal ti'j te tk'ulb'en te Qtata Dios qa k'onti'l token, per kebaser te tk'ulb'enni a te aj mas b'an galan twitz kyaqil aj nkyb'isu' kye xjal. B'ix te aj nkyb'isu' ti'j tajwalil Qtata Dios qa nya'tx nim, a te aj mas b'an nim twitz kyaqil kyajwalil kyetz.

Te Qtata Dios O'el Tjoyo' Anke K'onti'l Tidi' B'a'n Qitza'

²⁶ Instzaj ena'o' waq erman titza' tuq atix aj etzaj uk'le' etetz tzan te Qtata Dios. Nya'tx tuq ky'ila'j etetz b'an list a'ix tuj kywitz kye xjal, b'ix nya'tx tuq ky'ila'j etetz aj at nim etajwalil, b'ix nya'tx tuq tlimaqaal xjal a'ix.

²⁷ Per te Qtata Dios e'el tjoyo' kye aj tuj kywitz kye xjal cha tont-e', tzan tel tin kky'exaw kye aj

---

* **1:23** Isa 8:14-15; Rom 9:32-33; 1Xhp 2:8

tuj kynab'lx kyetz b'an list-e'. B'ix e'el tjoyo' kye aj tuj kywitz kye xjal k'onti'l kyajwalil, tzan tel tin kky'exaw kye aj at nim kyajwalil tzani twitz tx'o'tx',*

²⁸ b'ix e'el tjoyo' kye aj nkye'el ik'o' b'ix kye aj k'onti'l nkyeget en galan tzan kye xjal, b'ix owel tjoyo' te aj k'onti'l at* tzan tpon najsa' kyaqil aj nim token tuj kywitz kye xjal.

²⁹ Ixji oqet tk'ulu' te Qtata Dios tzan k'on tqet tjiq'b'a' tib' nijunwt xjal tuj twitz.

³⁰ Tzan tpaj te aj oqet tk'ulu' Qtata Dios, etetz mojb'a' etib' tuky'i Kristo Jesus; komo te Krist [oje tzul kolol te qetz] tzan tpaj ixji oqet tb'isu' te Qtata Dios tuky'i jun tume'l b'an galan, b'ix a tetz te aj nk'ulun tzan tel in qchoj, b'ix tzan jkaj pawa' a'ox te Qat, b'ix a tetz te aj nkolon te qetz.

³¹ Komo iktza'x tz'ib'ankaj [tuj Tu'jal Dios oqtxi'] ikxjani: "Ab'l te aj tgan tzan tqet tjiq'b'a' tib' ti'j jun tidi', mejor intqet tjiq'b'a' tib' ti'j Qajawil."*

2

Te Tpakb'alil Tkamlen Krist Twitz Krus A Te Aj Mas Presisji

¹ Erman, aj npon wetz etuky'i'l pakb'al te tpakb'alil Qtata Dios, wetz k'onti'l inpakb'an exol tuky'i pur tb'anil yol b'ix nya'tx tuky'i jun nnab'l aj kwest-wit tzan tel eniky' ti'j.

² Wetz aj akyinqet tuq exol, wetz oqet nb'isu' tuj wanim tzan k'on tqet nb'isu' ti'j junky tidi' sinoke a'ox ti'j te Kristo Jesus aj owok klabi' twitz krus.

---

* **1:27** Kya 4:13   * **1:28** Rom 4:17   * **1:31** Jer 9:23-24

³ Wetz aj npon exol k'onti'l tuq nbalor b'ix nkyinlu'lun tuq tuky'i nxob'al.

⁴ Aj nkyinpakb'an tuq te tpakb'alil galan, wetz k'onti'l oxik nq'uma' etetz tuky'i tb'anil yol tzan txik etoksla' iktza' nkyeyolin kye xjal, sinoke nkyinpakb'an tuq tuky'i jun nim tajwalil Txew Dios iktza'x aj owok eten etetz.

⁵ Ikxji tzan k'on tok ewit'b'a' ek'u'j ti'j tyol jun xjal, sinoke tzan tok ewit'b'a' ek'u'j ti'j tajwalil te Qtata Dios.

Tzan Tel Qniky' Ti'j Te Aj Tgan Te Qtata Dios, A Tgan Te Txew Tuj Qanim

⁶ Ntons oj qyolin kxol kye aj jwert ate' tuky'i Qtata Dios, ngoyolina tuky'i jun tume'l b'an b'isu' byenech, b'ix nya'tx tuky'i jun tume'l aj otzaj xnaq'tza'-wit qetza tzan kye xjal aj twitz ja tx'o'tx'ni, qatzun tzan kye k'ulul mandad aj twitz ja tx'o'tx'ni aj ikja'n kyponaj.*

⁷ Sinoke ngoyolin a ti'j te aj b'isu' tuq tzan te Qtata Dios oqtxi', ti'j aj nijunwt ab'l tuq n'el tniky' ti'j, aj ojetq tuq qet tb'isu', atx aj mina' tuq tqet tk'ulu' te twitz tx'o'tx', tzan tok te jun nim b'an galan te qetz.

⁸ Te ntzani jun tidi' aj mina' tel kyniky' kye k'ulul mandad aj twitz ja tx'o'tx'ni; qa owox-wit tuj kywi', k'onti'l-tal oqet kyklabi' twitz krus te Qajawil aj at mas nim xhchqitz'unal twitz kyaqil.

⁹ Iktza'x nyolin [tuj te Oqtxi' Tu'jal Dios] ikxjani: "Nijunwt ab'l oje tz'ok en tetz, b'ix nijunwt ab'l oje tz'ok cha'on tetz, b'ix nijunwt ab'l oje qet tb'isu' ti'j

---

* **2:6** 1Kor 2:13-14

te aj oje qet tk'ulu' te Qtata Dios [te jun galan] kye aj nkyequet ganin tetz.”*

¹⁰ Komo te Qtata Dios oje tzaj tyek'u' kyaqil qetz tzan te Txew tuj qanim. Komo te Txew nqet tb'isu' ti'j kyaqil b'ix teb'en kyaqil aj nqet tb'isu' te Qtata Dios.

¹¹ ¿Ab'l jun xjal teb'en kyaqil tidi'chq aj nky'ik tuj tanim junky xjal? Nijunwt, sinoke a'oxkix tanim te xjal teb'en. Ax ikxji nijunwt ab'l teb'en tidi' ntb'isu' te Qtata Dios sinoke a'ox te Txewx tetz.

¹² Te Txew Dios aj oje jk'amoj, nya'tx iktza' te aj atqex tuj kyanim kye xjal aj k'onti'l nkye'okslan, sinoke tetz n'onen quky'i'l tzan tel qniky' ti'j te aj oje tzaj tsi' te Qtata Dios qetz cha jkotz.

¹³ Qetza nqoyolina ti'j ntzani nya'tx tuky'i jun tume'l aj otzaj xnaq'tza' qetza tzan xjal, sinoke tuky'i jun tume'l aj otzaj txnaq'tza' te Txew Dios qetza; ikxji nqoyolin te b'an'ax ti'j te Qtata Dios tuky'i jun tume'l aj ntzaj tsi' te Txew.

¹⁴ Jun xjal aj k'onti'l atqex Txew Dios tuj tanim, tetz k'onti'l ntk'amo' te aj ntq'uma' te Txew Dios tzan tpaj tetz tuj tnab'l cha jun tontwil, b'ix k'onti'l n'el tniky' ti'j; komo a'ox qa atqex te Txew Dios tuj qanim b'a'n tzan tel qniky' ti'j.

¹⁵ Per yatzun te jun xjal aj atqex Txew Dios tuj tanim, tetzji nqetb'aj tb'isu' kyaqil alkyetz te galan b'ix alkyetz te nya'tx galan, b'ix k'onti'l ab'l b'a'n tzan txik q'uman tidi' ti'j.

¹⁶ Komo nyolin [te Tu'jal Dios oqtxi'] ikxjani: “¿Ab'l jun xjal totzqi' kyaqil aj ntb'isu' te Qtata Dios? ¿Ab'l b'a'n tzan txnaq'tzan tetz?”* Per

---

* **2:9** Isa 64:4   * **2:16** Isa 40:13; Rom 11:34

qetz [b'a'n tzan tel qniky' ti'j te ntzani tzan tpaj]
nqob'isun tuj tume'l iktza'x te Krist nb'isun.

3

Qetz Aj Nqoxnaq'tzan, Cha Jun Te Qajawil Aj Lapiko' Ti'j

¹ Wetz erman, [aj atin tuq exol], k'onti'l ob'antik tzan nyolin etuky'i'l iktza' jwert atix tuky'i Qtata Dios, sinoke inyolin etuky'i'l iktza' cha n'ok esi' ek'u'j ti'j tidi'chq tzani twitz tx'o'tx' b'ix iktza' man txiklen etoksla' ti'j Krist.

² A tgan tuq tzan [exik nxnaq'tza' kyeb'a' iktza'] jun tal k'wa'l aj man nxik si' xtxu' b'ix nya'tx twe', komo etetz mina' tuq tb'antik tzan ek'amon [jun xnaq'tzb'ilj aj mas kwest].* B'ix tzunx ajna'l etetz nya'tx list atix tzan ek'amon jun tidi' ikxji,

³ tzan tpaj etetz tzunx n'ok esi' ek'u'j ti'j tidi'chq tzani twitz tx'o'tx', komo etetz tzunx b'an enbidyos a'ix exolx b'ix nkxq'ojin exolx. ¿Ti'tzun, nya'tx petzun ikxji nkxk'ulun iktza' aj cha tgan te echi'jel b'ix cha nkxb'et iktza' kye txq'anxy xjal?

⁴ Oj eyolin ikxjani, “wetz a'in te Pa'k,” b'ix jun-junky, “wetz a'in te Pol,”* ikxnini cha nkxb'isun etetz iktza' nkyeb'isun kye xjal aj k'onti'l nkyex-naq'tzan.

⁵ Komo ¿tidi' [tajwalil] te Pol? B'ix ¿tidi' [wajwalil] wetz? Qetza cha a'o'na aq'unon te Qajaw Jesukrist, b'ix b'a'n tuq tzan etokslan tzan tpaj te Qajawil otzaj tsi' qajwalilna te junjunchaq qetza tzan txik qpakb'a'na etuky'i'l.

---

* 3:2 Ebr 5:12-13   * 3:4 1Kor 1:12

⁶ Tb'ay a'in wetz [inpakb'an exol iktza' jun xjal aj] nqex tawa' jun awalj, b'ix yaji a te Pol* [oxik xnaq'tzan etetz iktza' jun xjal aj] nqet a'len te awalj, per a te Qtata Dios njaw tky'ib'sa' te awalj.*

⁷ Ixji, te aj n'awan b'ix te aj n'a'len k'onti'l kya-jwalil sinoke a'ox te Qtata Dios aj njaw tky'ib'sa' kyaqil.

⁸ Kye aj nkye'awan b'ix kye aj nkye'a'len, kyetz junx nkye'aq'unan tzan tok galan te awalj, b'ix kykab'il okyk'amo'tz twi' kyk'u'j iktza'x kyaq'umb'en.

⁹ Komo qetzta iktza' a'o'na oneyon te Qtata Dios [tuj taq'un], b'ix etetz a'ix iktza' te awalj aj nkxk'amon jun etanq'in tuky'i'l. B'ix ax [b'a'n tzan qyolin] etetz iktza' jun jay aj tk'ulb'en Qtata Dios.

¹⁰ Komo te Qtata Dios oje tzaj tsi' wetz jun wawjalil, b'ix tzan tpaj nini wetz a'in iktza' jun aj k'ulu jay aj totzqi' nim aj wit'b'al txe' jun jay b'ix txq'anqy njaw ktz'aqo' te loq'. Per junjunchaq te qetz a tgan tzan tok qsi' qnab'l titza' nqo'aq'unan

¹¹ tzan tpaj nlay b'antik tzan txik xnaq'tza' junky tume'l titza' tzan jkolet sinoke a'ox te tume'l ti'j Jesukrist.

¹² Te ntzani iktza' qa jun xjal ojawel tk'ulu' jun loq' tajsik te twit'lel tuky'i xtx'otx'al oro, xtx'otx'al plat, qatzun tuky'i pur ab'j aj b'an tb'anil, qatzun tuky'i tze'ji qatzun tuky'i ky'imji qatzun cha toq triwji,

¹³ per te taq'umb'en owokel e'elet qa b'a'n oj tok te q'aq' ti'j oj tul te jwisyy* b'ix oqtel k'ulu' probar kyaq'umb'enchaq te junjun.

* **3:6** Kya 18:1-17   * **3:6** Kya 18:24-28   * **3:13** Ax: q'ij.

14 Qa taq'umb'en jun xjal owelal galan oj tul te jwisy ntons otk'amo'tz te aj tmeres.

15 Per qa te taq'umb'en opoyonaj, ntons tetz okoletel, per iktza' jun xjal aj pen okoletel tuj jun q'aq' b'ix opoyonaj kyaqil tidi' tetz.

16 ¿K'onti'l petzun eteb'en qa etetz [echi'jel] iktza' te jay aj nab'il Qtata Dios b'ix te Txew nnajan tuj etanim?

17 Qa at ab'l opoyon tnajsa' te aj jayji, ntons te Qtata Dios opoyon tnajsa' te tetz tzan tpaj tetz tjay pawa' a'ox te tetz, b'ix etetz a'ix iktza' aj jayji.

18 Intok esi' enab'l tzan k'on tqet eteq'i' etib'x. Qa exol etetz at jun aj tuj ttab'l b'an teb'en nim, ntons mejor intok iktze'xtzun k'onti'l teb'en nich'inwt [tuj kywitz kye xjal] tzan tok tetz jun aj b'an'ax totzqi' nim [ti'j te tume'l b'an'ax].

19 Komo te tume'l titza' nkyeb'isun kye xjal twitz ja tx'o'tx'ni, cha jun tidi' aj k'onti'l token tuj twitz Qtata Dios. Komo iktza'x nyolin [tuj Tu'jal] ikxjani: “Te Qtata Dios tuky'i kylistulx nkyeqet titza' kye aj b'an kyotzqi' kyaqil.”*

20 B'ix ax nyolin ikxjani: “Te Qajawil totzqi' titza' nqet kyb'isu' kye [aj twitz ja tx'o'tx'ni] aj nim kylistul, per k'onti'l token te aj nkyb'isu'.”*

21 Astilji nijunwt intqet tjiq'b'a' tib' ti'j junky [aj ja' n'ok lapet], tzan tpaj kyaqil te jun galan te etetz exolx,

22 qa te Pa'k, qatzun te Pol, qatzun te Xhpe'y, qatzun kyaqil aj at twitz ja tx'o'tx'ni, qatzun te etanq'in, qatzun te ekamiky, qatzun kyaqil aj at

---

* 3:19 Job 5:13 * 3:20 Sal 94:11

ajna'l qatzun kyaqil aj oky'el mas yaj, kyaqil nini te etetz

²³ b'ix etetz a'ix te Krist b'ix te Krist te Qtata Dios.

4

A'ox Te Qtata Dios At Tajwalil Tzan Txik Tyoli' Titz'a' Taq'un Jun Tky'ixel

¹ Ntons, kyaqil xjal injqet kyena ch'in iktza' q'apo' qib'a nqo'aq'unana te Krist, b'ix oje tzaj si' qajwalilna tzan txik qpakb'a' te aj k'onti'l owel niky'j ti'j te Qtata Dios tb'aya'.

² Kye aj oje tzaj si' kyajwalil presis tzan k'on tkaj ksi' tzan kyaq'unan tuky'i tume'l.

³ Wetz k'onti'l nkyinb'isun titz'a' nkyin'el tuj ewitz, qatzun tuj kywitz kye aj nkyepoqon txq'ankey, komo ni wetz k'onti'l tidi' b'a'n tzan txik nq'uma' wi'jx.

⁴ Wetz nna'o' tuj wanim nkyin'aq'unan tume'l, per nya'tx tzan tpajji wetz galan atin tuj twitz Qtata Dios, a'ox te Qtat e'el tetz.*

⁵ Ntons k'on xik eq'uma' til te junky qa mina' tpon or, sinoke [pe'etiyon waq] max oj tul te Qajawil; a tetz otzajel tq'uma' txlolil kyaqil tidi'chq aj nkyek'ulun ewj tuj qlolj b'ix a tetz otzajel tyek'u' kyaqil aj n'el tgani' te qanim. Ntons junjunchaq okyeqtel jiq'b'a' tzan te Qtata Dios tzan tpaj aj owokel en kyij'.

⁶ Ntons wetz erman, nxik nq'uma' etetz ntzani te jun galan te etetzx b'ix nqet nyek'u' jun ejempl te etetz ti'j te Pol b'ix wi'jx wetz, tzan tox tuj ewi' te aj tz'ib'ankaj [tuj Tu'jal Dios] tzan k'on ena'on etetz mas tb'anil a'ix kywitz txq'ankey.

---

* 4:4 1Wnch 3:19-21

7 Komo ¿ab'l jun mas tb'anil kywitz kye txq'an ky? B'ix ¿tidi' at te etetz aj nya'tx a te Qtata Dios oje tzaj sin tetz? Per qa te Qtat oje tzaj sin tetz, ntons ¿tistil etetz nqet ejiq'b'a' etib'?

8 Qa tuj enab'l k'onti'l tidi' npaltin te etetz b'ix q'inon a'ix b'ix wit'likix tuj ewit'lel iktza' jun k'ulul mandad, galan-talo qa b'an'axwit a'ix iktza' jun k'ulul mandad, ikxji qetza b'a'n-tal tzan jk'uluna mandad ch'in etuky'i'l.

9 Per ajna'l qetza aj tky'ixel Jesus a'o'ni, qanq te Qtata Dios oje qokaj tkola' b'ix okaj si'na tzan jkamik, b'ix cha a'o'na te kyka'yb'il kyaqil xjal b'ix kyka'yb'il kye ángel.

10 Qetza tzan tpaj nqet qgani'na te Krist, n'el tuj ewitz iktza' b'an t'a'q a'o'na, per etetz tuj enab'l b'an list a'ix tzan tpaj te Krist; b'ix etetz tuj enab'l qetza k'onti'l b'a'n qitza'na per etetz b'a'n etitza'. Etetz b'an jiq'b'amix per qetza nya'tx jiq'b'amo'na.

11 Qetza n'ok qen twitz wa'ij b'ix at tzakjel qi'ja b'ix pur ch'i xhb'u'q jq'anaq, b'ix nqoqetb'aj b'uju'na b'ix k'onti'l jun qjaya aj qetzax,

12 b'ix njkansa' qib' tzan tpaj nim nqo'aq'unana. Kye xjal nqo'ok kyyaso'na, per qetza nkyeqet qky'iwla'na; kyetz nqo'ex kylajo'na, per nky'ix qitza'na;

13 njaw kynik'o' yol qi'j, per qetza tuky'i yol tume'l'n'aj qtzaq'b'e'na; qetza nqoqet ena tzan kye xjal iktza' ky'is b'ix iktza' k'onti'l qokena.

14 Wetz nqet ntz'ib'a' ntzani nya'tx tzan tel win eky'exaw sinoke tzan txik nsi' jun konsej etetz iktza' nk'wa'al a'ix aj ganimix witz'a'.

15 Anke ate' b'an ky'ila'j* xnaq'tzon te xnaq'tzal etetz ti'j te Krist, per nijunwt te kyetz iktza' jun etat. Tzan tpaj te Kristo Jesus wetz a'in etat toklen echa'o' te tpakb'alil galan aj oxik npakb'a' te etetz.

16 Astilji wetz nxik nq'uma' etetz, intel etin iktza' wetz a'in.*

17 Astilji wetz oxik nlajo' te Timotey etuky'i'l tzi. Tetz iktza' jun nk'wa'al aj gani' nim witz'a', b'ix k'onti'l nkaj tsi' tzan tqet toksla' te Qajawil. Tetz oxe'l tq'uma' etuky'i'l tzan stzaj ena'o' titza' wetz nkyinb'et tuj tume'l iktza'x nkyin'okslan ti'j Krist, iktza'x nxik nxnaq'tza' ja'chq kxol kyaqil b'uch'uj qerman.

18 Ntons, ate' junjun exol etetz, b'an nqet kyjiq'b'a' kyib' iktza' tlimaqaal xjal-e', kyetz tuj kynab'l qa nlay kyinpon exol.

19 Wetz okyinpoyon naj etuky'i'l, qa ikxji tgan te Qajawil, b'ix ikxji owokel ncha'o' kyaqil aj nkyyoli' kye ja cha kyjiq'b'anqet kyib'ni b'ix owokel wen tidi' b'a'n tzan kyk'ulun.

20 Komo tzan jkaj tuj tq'ab' Qtata Dios, nya'tx cha tzan tpaj aj nim nqoyolin sinoke tzan tpaj nqo'anq'in tuky'i jun tume'l aj ntzaj tsi' te Qtata Dios qetz tuky'i nim tajwalil.

21 ¿Titza' egan etetz oj npon exol? ¿Egan pe' tzan wilin eti'j, qatzun tzan nyolin tuky'i jun tume'l b'an galanji iktza' nkxqet ngani' b'ix tzan tok lo'et nk'u'j eti'j?

5

Titza' Tzan Jkaj Ti'j Jun Qerman Aj Tidi'chq

---

* 4:15 Ax: lajuj mil.   * 4:16 1Kor 11:1; Fil 3:17

Nk'ulun

¹ Ntons wetz owok ncha'o' exol etetz at jun k'ajajb'ilj aj ni kxol kye aj nya'tx aj tijajil Israel aj k'onti'l nkye'okslan te Qtata Dios nkyek'ulun ikxji. Oje tz'ok ncha'o' jun te etetz xujela' tnanb'ilx titza'. Te nini b'an nya'tx galan.*

² ;B'ix etetz tuj enab'l b'an galan atix! ;Nya'tx petzun cha-tal b'an kxb'isun ch'in ti'j nini? ;Tistil mina'x tetz etin exol te aj nk'ulun ikxnini?

³ Wetz, anke k'onti'l akyinqet nwitzale' exol, wetz nkyinb'isun nim tuj wanim eti'j, b'ix oje qet nb'isu', te aj ntk'ulu' te aj xjalni jun b'an nya'tx galan.

⁴ Nxik nq'uma' etetz, cha'oj tok echimo' etib' tzan ena'on te Qajaw Jesukrist b'ix oj tqet eb'isu' ti'j te nyol aj ma'tx xik nq'uma', ntons tuky'i tajwalil te Qajaw Jesukrist aj oje xik tsi' etetz,

⁵ intetz etin exol te aj xjalni tzan tkaj tuj tq'ab' te Satanas tzan tponaj te xhchi'jel b'ix tzan tkolet te tanim oj tul te Qajaw junky'el.

⁶ Etetz nya'tx galan nkxk'ulun b'ix nqet ejiq'b'a' etib'. ;Ti'tzun, k'onti'l eteb'en [aj ntk'ulu' jun xjal ikxnini owokel jun nya'tx galan kxol kye txq'anky iktza'] te malsb'il aj nxik tsipa' tib' tuj kyaqil te q'otj?*

⁷ [Astilji] intex etin [te aj xjal exolni] tzan ekaj saq exol etetz iktza' te qjay nkaj saq cha'oj tex qin te malsb'il wab'j q'anq tuj qjay tuj te q'ij Paskw. Ikxji tzan etok exol etetz iktza' jun ak'a'j q'otj k'onti'l jun malsb'il tuj. Komo te Krist oje qet klabi'

* 5:1 Deu 22:30 * 5:6 Gal 5:9

twitz krus te chojb'il qchoj iktza' te tal moch* aj nqet kansa' tuj te q'ij Paskw.

⁸ Ntons intqet jq'ijla' te q'ij, per nya'tx tuky'i jun [nya'tx galan qxol iktza'] jun malsb'il q'anq tuj te wab'j, iktza' te [aj b'an nya'tx galan tuj qanim tuq oqtxi'], sinoke intqet jq'ijla' tuky'i jun tk'u'jlal b'ix tuj tume'l b'an'ax iktza' nqet jq'ijla' te q'ij tuky'i jun wab'j aj k'onti'l malsb'il tuj.*

⁹ Wetz oje qet ntz'ib'a' te etetz tzan k'on tz'ox esamo' etib' kyuky'i kye aj nkyek'ajajin.

¹⁰ Per wetz k'onti'l nkyinyolin kyi'j kye aj nya'tx a'e' aj qxol, iktza' a'e' aj k'ajajiyon b'ix nkyetzeqtik ti'j tmin b'ix eleq' b'ix kye aj nkyena'on titzb'alil jun tidi'; qa nkyinyolin-wit kyi'j kyetz, ntons presis-tal tzan tkaj ekola' te ja twitz tx'o'tx'ni.

¹¹ Nqet ntz'ib'a' te etetz tzan k'on tox esamo' etib' kyuky'i kye aj nkyoyoli' qerman-e' b'ix nkyek'ajajin, nkyetzeqtik ti'j tmin, nkyena'on twitz titzb'alil jun tidi', ntzaj kyqanb'e' ti'j junky, nkyexhb'a'jin, nkye'elq'an. Kyuky'i kyaqil aj xjalji ni k'on kxwa'an junx kyuky'i'l.

¹² Komo ¿tidi' wetz woklen tzan kxik npoqo' kye aj k'onti'l nkye'okslan? ¿Nya'tx petzun a'ix etetz aj at etoklen tzan kxik epoqo' kye aj exol etetz?

¹³ Kye aj k'onti'l nkye'okslan, a te Qtata Dios oxel poqon kyetz. Per yatzun exol etetz, inkyetz etin kye aj nkyejoyon choj.

6

K'onti'l Tzan Qxik Qaniyon Ti'j Jun Qermanx Sinoke Tzan Tb'antik Sten Kyaqil Qxolx Qetz

* 5:7 Exo 12:5   * 5:8 Exo 13:7; Deu 16:3

¹ Ntons, qa at jun exol etetz aj oxel qaniyon ti'j junky, ¿tistil nxik qaniyon ti'j, kywitz kye aj k'onti'l nkye'okslan Qtata Dios? ¿Tistil nya'tx kywitz kye qerman aj pawame' te Qtata Dios?

² ¿Ti'tzun, k'onti'l eteb'en etetz, qetz aj pawamo' te Qtata Dios oxel jq'uma' kyil kye aj k'onti'l nkye'okslan Qtata Dios [cha'oj tul te Qajaw]?* Qa qetz aj nqo'okslan Qtata Dios oxel jq'uma' kyil kye aj k'onti'l nkye'okslan, ¿ti'tzun etetz nlay b'antik etitza' tzan txik eq'uma' tidi' presis tzan tb'antik tuky'i jun tidi' nekit aj exolx etetz?

³ ¿Ti'tzun, k'onti'l eteb'en, qetz aj nqo'okslan Qtata Dios oxel jq'uma' kyij kye ángel? Qa ikxji, ntons ¿token nlay b'antik tzan txik epoqo' jun tidi' aj tzani twitz tx'o'tx'?

⁴ Qa etetz at jun q'oj exol, ¿tistil nkxik kyuky'i kye pujul il aj k'onti'l kyoklen qxol qetz aj nqo'okslan Qtata Dios?

⁵ Wetz nxik nq'uma' etetz ntzani tzan eky'ixwik ch'in. ¿Ti'tzun, k'onti'l nijunwt exol etetz aj b'a'n tzan txik tq'uma' alkyetz te tume'l kyij kab'e' qerman aj nkyeq'ojin?

⁶ [Per k'onti'l] sinoke cha nkxqanin ti'j junky etermanx exolx b'ix nkxik qaniyon kywitz xjal aj k'onti'l nkye'okslan.

⁷ Tzan tpaj cha nkxqanin eti'jx exolx, nini telponx etetz k'onti'l nkxb'et tuj tume'l. ¿Tistil nya'tx mejor cha tzan etipan kyaqil te aj nya'tx galan aj n'ok k'ulu' eti'j? ¿Tistil mejor nya'tx tzan etzoqpin qa ma kxqet elq'a'?

⁸ Per etetz cha mas nkxk'ulun ti'chq nya'tx galan

---

* 6:2 Tmnk 20:4

b'ix nkyeqet etelq'a' txq'ankey, b'ix kyaqil ntzani kyij'etermanx.

⁹ ¿Ti'tzun, k'onti'l eteb'en etetz kyaqil kye aj nkyek'ulun nya'tx galan nlay b'antik tzan kyk'amon jun kyanq'in te jun-ele'x tuky'i Qtata Dios? K'on qet emoyi' etib'; kye aj nkyek'ajajin b'ix kye aj nkyena'on twitz titzb'alil jun tidi' b'ix kye aj xhq'e-e',

¹⁰ b'ix kye aj eleq' b'ix kye aj nkyetzeqtik tij' tidi'chq, b'ix ax kye aj pur xhb'a'j kyaq'un b'ix kye aj yasol txq'ankey, b'ix kye aj nqet kyelq'a' junky, nijunwt kyetz nlay b'antik tzan kyk'amon jun kyanq'in te jun-ele'x tuky'i Qtata Dios.

¹¹ Oqtxi' junjun exol etetz a'ix tuq iktza' kye ja xjalni, per ya etetz ajna'l oje kaj saq etanim, oje kx'el pawa' a'ox te Qtata Dios, b'ix oje tz'el in echoj tzan tpaj tajwalil Qajaw Jesukrist b'ix tzan tpaj te Txew Dios.

Te Qchi'jel Nya'tx Te Qetzx Sinoke Te Qtata Dios

¹² Wetz libr atin tzan tqet nk'ulu' kyaqil aj ngan, per nya'tx kyaqil owokel te jun galan te wetz. Libr atin tzan tqet nk'ulu' kyaqil, per wetz nlay ntzoqpij tzan nqet kyk'ulu' mandad kyaqil nini.*

¹³ [Iktza'x kye xjal nkyeyolin] “te qwe' n'oken te jk'u'j, b'ix te jk'u'j te qwe'.” Per jun q'ij te Qtata Dios opoyon tnajsa'xkix kykab'il nini. B'ix te qchi'jel nya'tx tzan token te k'ajajb'ilj, sinoke te qchi'jel te Qajaw, b'ix te Qajaw te qchi'jel.*

---

* **6:12** 1Kor 10:23   * **6:13** Telponx te qchi'jel a tgan tzan token te Qajawil, b'ix a tetz te Tajawil te qchi'jel.

14 B'ix te Qtata Dios aj otk'ulu'j tzan tjaw anq'in te Qajawil, ax otk'ulu'tz tzan qjaw anq'in qetz tzan tajwalil.

15 ¿Ti'tzun, k'onti'l eteb'en etetz, te echi'jel [nya'tx te etetzx sinoke] te Krist [tzan tpaj te Txew atqex tuj etanim tuj echi'jel]? ¿Nk'ulu'tz petzun wetz tzan tok njunb'e' te xhchi'jel Jesukrist ti'j xhchi'jel jun xuj aj nk'ayin tib'? ¡Nlay!

16 ¿K'onti'l petzun etetz eteb'en qa jun xjal ma tz'ok tjunb'e' tib' tuky'i jun xuj aj nk'ayin tib', nkye'ok cha jun xjal-oq kykab'il? Komo te Qtata Dios nyolin ikxjani [tuj Tu'jal]: “Te kchi'jel kyetz owokel iktza' cha jun xjal tzan kykab'il.”*

17 Per te aj n'ok tjunb'e' tib' tuky'i Qajawil, tetz n'ok cha jun-oq tuj tanim tuky'i'l.

18 Intkaj ekola' waq te k'ajajb'ilj. Kye txq'ankey txakl choj aj ntk'ulu' jun xjal k'onti'l tidi' nky'ik ti'j te xhchi'jel tetz, per te xjal aj nk'ajajin, te nini njoyon choj ti'jx te xhchi'jel tetz.

19 ¿K'onti'l petzun eteb'en etetz, te echi'jel iktza' tjay te Txew Dios aj atqex tuj etanim b'ix otzaj si' tzan te Qtata Dios, b'ix [astilji] etetz nya'tx a'ix etajawilx eti'j?*

20 Te Qtata Dios oje tz'el xhchojo' te echoj tzan tkolon etetz, astilji etetz presis tzan tqet ejiq'b'a' te Qtata Dios tuky'i echi'jel.

7

Jun Konsej Tistil Nqo'ok Junan

---

* 6:16 Gén 2:24 * 6:19 1Kor 3:16; 2Kor 6:16

¹ Ajna'l ti'j te aj oqet etz'ib'a' tuj etu'uj aj otzaj esama' wetz, b'a'n qa jun ichan nlay tz'ok tmako' xuj.*

² Per tzan tpaj at nim k'ajajb'ilj meyor junjun-chaq intqet tjoyo' txu'jel b'ix junjunchaq intqet tjoyo' tichmil.

³ Jun ichmilb'aj a tgan tzan tk'ulun tuky'i te txu'jel kyaqil aj presis iktza'x tkajlen si', b'ix ax ikxji te xuj tuky'i tichmil.

⁴ Te xuj k'onti'l tzan tk'ulun mandad tib'x ti'j xhchi'jel sinoke a te tichmil, b'ix ax te ichmilb'aj k'onti'l tzan tk'ulun mandad tib'x ti'j xhchi'jel sinoke a te txu'jel.

⁵ K'on qet exk'ayi' waq etib'x, a'ox qa ma kxkaj ti'j tzan k'on ek'ulun jun tyemp tzan tok esi' ek'u'j tzan exnaq'tzan, b'ix yaji a tgan tzan eget witan junch'in junky'el tzan k'on eget tz'aqik tzan te Satanas, tzan tpaj cha nqet etipa' aj tgan te echi'jel.

⁶ Kyaqil ntzani nxik nq'uma' iktza' cha jun kon-sej, nya'tx jun tidi' aj nxik nk'ulu' mandad-wit tzan ek'ulun ikxji.

⁷ Wetz ngan-talo kyaqil kye ichan tzan kykaj [kchukel] iktza' wetz a'in, per te Qtata Dios oje kaj tsi'chaq te junjun te aj b'an galan te tetz, junjun tzan kyok junan b'ix junjunky tzan k'on kyok junan.

⁸ Wetz oxe'l nq'uma' ntzani kye aj ku'xon b'ix kye aj byud-e', b'a'n-talo tzan kykaj kchukel iktza' wetz a'in.

⁹ Per qa k'onti'l nb'antik tzan kyipan aj ntqani' te kchi'jel, ntons meyor inkyok junan; komo meyor

---

* **7:1** Ax: b'a'n qa jun ichan nlay tz'ok junan.

tzan kyok junan b'ix nya'tx tzan kkyaqub'an b'ix nlay qet kyk'ulu'.

¹⁰ Per yatzun kye aj oje kye'ok junan, oxe'l nq'uma' kyetz, te ntzani nya'tx nyol wetz sinoke te Qajawil: Te jun xujelb'aj k'onti'l tzan tqet tpawa' tib' ti'j te tichmil.

¹¹ Per qa oqtel tpawa' tib' ti'j te tichmil, a tgan tzan k'on tok junan tuky'i junky; b'ix qa nya'tx ikxji, ntons intjoyon tume'l tzan sten kontent junky'el tuky'i tichmil. B'ix yatzun te ichmilb'aj, k'onti'l tzan tkaj tkola' te txu'jel.*

¹² Yatzun kyij kye txq'anky, wetz oxe'l nq'uma' kyetz, te ntzani cha nyolx wetz, nya'tx te Qajawil: Qa te txu'jel jun qerman k'onti'l n'okslan b'ix ntna'o' qa b'a'n tzan tanq'in tuky'i'l, ntons te qerman k'onti'l tzan taj tlajo' te txu'jel.

¹³ B'ix qa te tichmil jun qerman xuj k'onti'l n'okslan b'ix ntna'o' qa b'a'n tzan tanq'in tuky'i'l, ntons te qerman xuj k'onti'l tzan tkaj tkola' te tichmil.

¹⁴ Komo te jun ichmilb'aj aj k'onti'l n'okslan nkaj pawa' te Qtata Dios tzan tpaj tokslb'en te txu'jel; b'ix ax te jun xujelb'aj aj k'onti'l n'okslan nkaj pawa' te Qtata Dios tzan tpaj tokslb'en te tichmil; qa nya'tx-wit ikxji ntons kye kyk'wa'al, kyetz nya'tx-tal pawame' te Qtata Dios, per ajna'l kyetz pawame' te tetz.

¹⁵ Per qa te ichmilb'aj, qatzun te xujelb'aj, aj k'onti'l n'okslan te Qtata Dios tgan tzan tqet tpawa' tib' tuky'i txu'jel qatzun tuky'i tichmilji [aj n'okslan], ntons intqet tpawa' tib'; ikxji te qerman

---

* **7:11** Mat 5:32; 19:9; Mak 10:11-12; Luks 16:18

ichan qatzun te qerman xuj okolpjel ti'j te ntzani, tzan tpaj te Qtata Dios oje tzaj tq'uma' tzan qanq'in tuj jun tume'l k'onti'l q'oj.

¹⁶ Komo ¿aweb'en petzun yatz aj xujelb'aj a'ich, qa ob'antel tzan tkolet te awichmil awitza'? Qatzun ¿aweb'en petzun yatz aj ichmilb'aj a'ich, qa ob'antel tzan tkolet te axu'jel awitza'?

¹⁷ Junjunchaq te etetz pe'eb'et iktza' te tume'l galan aj oje tzaj tsi' te Qajawil etetz iktza'x etzajlen tuk'le'. Aj ntzani wetz nxik nq'uma' kye kyaqil b'uch'uj qerman ja'chq.

¹⁸ Qa te Qtata Dios otzaj tuk'le' jun aj atok techalul, ntons intkaj ikxji b'ix k'on b'isun; per qa te Qtata Dios otzaj tuk'le' jun aj k'onti'l atok techalul ntons k'on tz'ok tsi' techalul.

¹⁹ Komo qa atok qechalul qatzun k'onti'lji, nya'tx a te presisji; komo te aj presis tzan tqet qoksla' te aj okaj tq'uma' Qtata Dios.

²⁰ Junjunchaq inkyten iktza'x tuq akyeqet aj ktzaj uk'le' tzan Qtata Dios.

²¹ ¿Aj awokslan yatz, mosi' petzun tuq a'ich? K'on chb'isun, per qa b'a'n tzan akaj tzoqpi', intok asi' ak'u'j tzan akaj tzoqpi'.

²² Te aj mosi' tuq tzan junky b'ix yaji otzaj uk'le' tzan te Qajawil, tetz ajna'l oje tzoqppjik [tuj tq'ab' te choj] tzan tpaj te Qajawil; b'ix te aj otzaj uk'le' b'ix nya'tx tuj tq'ab' junky tuq n'aq'unan, tetz ajna'l n'aq'unan te Krist.

²³ Te Qtata Dios oje tz'el xhchojo' te echoj tzan tkolon etetz, astilji k'on etzoqpij tzan ekaj tuj tq'ab' junky.

²⁴ Astilji waq erman, [ti'j te etechalul] pe'eten tuky'i Qtata Dios iktza'x aj atikxqet tuq aj etzaj

tuk'le' tb'ay-el.

²⁵ Ntons kyi'j kye aj mina' tok kyen twitz ichan qatzun twitz xujji,[†] wetz k'onti'l jun tidi' tzan txik nq'uma' kyetz aj oje kaj tq'uma'-wit te Qajawil, per oxe'l nq'uma' aj wetz nb'isu' tuj nnab'l iktza' a'in jun aj oje tz'ok lo'et tk'u'j Qtata Dios wi'j b'ix astilji b'a'n tzan tok ewit'b'a' ek'u'j wi'j.

²⁶ Wetz tuj nnab'l, galan qa jun ichan nkaj iktza'x atqet ajna'l tzan tpaj te ja tyemp ajna'l aj itz'oyo' qetzni b'an kwest tzan qanq'in.

²⁷ Qa yatz at axu'jel, ntons k'onti'l tzan tkaj akola'; qa k'onti'l axu'jel, mejor-tal k'onti'l tzan tqet ab'isu' tzan tqet ajoyo'.

²⁸ Qa jun ichan ma tz'ok junan, k'onti'l njoyon choj, b'ix qa jun xuj ma tz'ok junan, ax k'onti'l njoyon choj; qa ma kye'ok junan, kyetz owokel kyen twitz xhcho'nal tzan tpaj te aj presis te kyetz tzan kyanq'in, b'ix wetz k'on-tal ngan tzan tky'ik eti'j ikxji.

²⁹ [Ntons instzaj echa'o' te ja ntzani,] wetz nxik nq'uma' etetz erman, nya'tx nim tyempky [tzan tul te jwisyl]. Astilji kye aj at kxu'jel, k'onti'l tzan tok ksi' kyk'u'j cha a'ox ti'j kxu'jel,[‡]

³⁰ b'ix kye aj nkye'oq', inkyten iktze'xtzun k'onti'l nkye'oq', b'ix kye aj nkyechalaj, inkyten iktze'xtzun k'onti'l nkyechalaj, b'ix kye aj ntzaj

[†] **7:25** Tuj yol grieg te ja ntzani ax telponx kyi'j kye xjal aj oje kye kaj byud, b'ix k'onti'l junky kxu'jel qatzun junky kyichmilji.

[‡] **7:29** Ax: inkyanq'in iktze'xtzun k'onti'l kxu'jel. A tgan tzan tel qniky' te ntzani tuky'i kyaqil txq'anqy aj ntyoli' te Pa'k, iktza' tuj Efe 5:25-33; Kol 3:19; 1Tim 5:8; ax te aj nyolin junjunky aj tz'ib'on, iktza' tuj 1Xhp 3:7; Gén 2:23-24; 1Sa 1:4-5.

kyloq'o' jun tidi', inkyten iktze'xtzun te tidi' nlay b'antik tzan tkaj te kyetz b'eyx te jun-ele'x.

³¹ B'ix kye aj n'oken kyitza' tidi'chq aj tzani twitz ja tx'o'tx'ni, k'onti'l tzan tok ksi' kyk'u'j a'ox ti'j nini, tzan tpaj kyaqil aj at twitz ja tx'o'tx'ni opoyonaj.

³² Wetz ngan-tal tzan k'on eb'isun ti'j tidi'chq tzani twitz tx'o'tx'. [Komo] te aj mina' toknoj txu'jel, tetz n'ok tsi' tk'u'j ti'j taq'un te Qajawil b'ix titza' tzan tanq'in tuj tume'l tuj twitz tetz.

³³ Yatzun te aj oje tz'oknoj txu'jel, tetz n'ok tsi' tk'u'j ti'j tidi'chq twitz ja tx'o'tx'ni b'ix n'ok tsi' tk'u'j tzan tkaj galan tuj twitz txu'jel

³⁴ b'ix ikxji pawa' tib'. Yatzun jun xuj aj xhchukel at, qatzun jun xuj aj mina' tok ten twitz ichanji, kyetz wit'lik kyk'u'j ti'j te taq'un Qajawil tzan tpaj pawame' te Qtata Dios, nya'tx a'ox kyanim sinoke ax te kchi'jel. Per yatzun jun xuj aj at tichmil, tetz n'ok tsi' tk'u'j ti'j tidi'chq aj at twitz tx'o'tx' tzan tkaj galan tuj twitz te tichmil.

³⁵ Wetz nqet ntz'ib'a' te ntzani te jun galan te etetzx b'ix nya'tx cha nk'ulu' tzan tok mas kwest te etetz, sinoke tzan etanq'in tuj jun tume'l b'an galan, b'ix tzan eten q'apo' etib' te Qajawil tuky'i jun tk'u'jlal.

³⁶ Qa jun ichan n'ok tq'olb'e' jun xuj aj mina' tok ten twitz ichan b'ix ma ky'ik tedad te xuj, b'ix te ichan ntb'isu' qa a tgan tzan tjunan tuky'i'l, intok junan tuky'i'l, nini nya'tx choj.

³⁷ Per te aj ntb'isu' tuj tanim tuky'i jun tk'u'jlal [tzan k'on tok junan], b'ix qa k'onti'l tidi' nlajon tetz tzan tok junan, b'ix qa b'a'n tzan tk'ulun mandad tib'x ti'jx, b'ix qa oje qet tb'isu' tzan k'on tok junan, ntons ax tetz ntk'ulu' galan.

³⁸ Ntons ikxji, te aj n'ok junan, ntk'ulu' galan, b'ix te aj k'onti'l n'ok junan, ntk'ulu' mas b'an galan.

³⁹ Jun xuj aj at tichmil, tetz junb'e' tib' ti'j te tichmil qa tzunx itz'oj te tichmil, per qa ma kamik te tichmil ntons te xuj b'a'n tzan tok junan tuky'i junky aj tetz tgan, per a'ox tuky'i jun aj n'okslan te Qajawil.

⁴⁰ Per wetz tuj nnab'l tetz mas ochalajel qa nlay tz'ok junan junky'el. Te ntzani cha tuj nnab'l wetz, per wetz web'en atqex te Txew Dios tuj wanim.

8

K'onti'l Tzan Jk'ulun Tzan Kyqet Tz'aaqik Txq'aniky

¹ Ntons kyi'j kye present aj q'apome' kye ky-itzb'alil tidi'chq, qetz qkyaqil qeb'eniky ti'j nini. Per qa tuj qnab'lx qetz qeb'en nim, cha nqet qjiq'b'a' qib' ti'j te aj k'onti'l token; yatzun oj tqet qgani' junky xjal, te nini at nim token tzan tpaj n'ok te jun galan.

² Per qa tuj qnab'lx qetz qotzqi' nim ti'j tidi'chq, qetz mina' tel qniky' te aj presis.

³ Per qa at ab'l nqet tgani' te Qtata Dios, te Qtata Dios n'el tniky' ti'j tetz.

⁴ Ntons ti'j te wab'j aj oje xik q'apo' kye kyitzb'alil tidi'chq aj nkyetzaj na'o' tzan kye xjal, qetz qeb'en te jun titzb'alil k'onti'l token ch'inwt, b'ix qeb'eniky cha a'ox jun Qtata Dios at.

⁵ Anke ate' kye aj nkye'ok q'uma' dios-e', qa twitz kaj qatzun tzani twitz tx'o'tx', komo ate'

ky'ila'j aj nkye'ok q'uma' dios-e' b'ix ky'ila'j aj at jun kyajawil;

⁶ yatzun te qetz, cha jun Qtata Dios at,* b'ix tuky'i'l tetz otzaj kyaqil aj nxik qen, b'ix qetz a'o' te tetz; b'ix cha a'ox jun Qajawil at, a te Jesukrist,* b'ix a tetz oqet k'ulun kyaqil aj at, b'ix a tetz ntzaj sin qanq'in.*

⁷ Per nya'tx kyaqil kye xjal n'el kyniky' ti'j ntzani; komo junjun [aj man txiklen kyoksla' Qtata Dios], qa kyetz oje kyenaq'et kyij kye kyitzb'alil tidi'chq aj ntzaj tuq kyna'o', kyetz tuj kynab'l ajna'l, qa ma xik qwa'a' jun wab'j aj oje xik q'apo' kye kyitzb'alil, ntons nqojoyon choj, b'ix nkyeb'isun ikxji tzan tpaj nna'non kyanim.

⁸ B'an'ax qetz nqo'el galan tuj twitz Qtata Dios nya'tx tzan tpaj aj nxik qwa'a', komo qa nlay xik qwa'a' k'onti'l nqo'ok nya'tx galan, b'ix qa ma xik qwa'a' k'onti'l nqo'ok mas tb'anil.

⁹ Per intok esi' waq enab'l, qa etetz n'ena'o' b'a'n tzan ek'ulun tidi'chq aj egan, k'on tz'oken te nini tzan tqet tz'aqik junky aj nya'tx jwert at tuky'i Qtata Dios.

¹⁰ Qa yatz aweb'en kyaqil nini b'ix nchwa'an jun wab'j tuj jun jay aj ja' nkyetzaj na'o' kye kyitzb'alil, b'ix qa oxhch'okel e'e' tzan junky aj nya'tx jwert at tuky'i Qtata Dios, ¿ti'tzun, nlay petzun qet tz'aqik tzan tpaj aj nchk'ulun yatz?

¹¹ Ikxji tzan tpaj te aj nqet ab'isu', te qerman aj nya'tx jwert at opoyonaj, b'ix ti'j tetz te Qajaw Jesukrist okamik.

---

* **8:6** Mal 2:10; Efe 4:6   * **8:6** Wnch 13:13   * **8:6** Wnch 1:3; Kya 17:25; Rom 11:36; Kol 1:16

¹² Ikxji oj qjoyon choj ti'j te qerman b'ix oj jk'ulun tzan k'on tqet tb'isu' te qerman tuj tume'l tzan tpaj nya'tx b'an jwert at, ntons ikxji qetz ngojoyon choj ti'j Krist.

¹³ Ikxji qa tzan tpaj te aj nxik nwa'a' wetz nqet tz'aqik junky qerman, meyor wetz nlay xik ncho' aj chib'jni tzan k'on nk'ulun tzan tqet tz'aqik te junky qerman.

9

Kye Aj Nkyepakb'an Tyol Dios Presis Tzan Txik Si'let Aj Owokeyon Tzan Kyanq'in

¹ ¿Nya'tx petzun kolpimin wetz a'in? ¿Nya'tx petzun wetz a'in tky'ixel te Qajaw Jesus? ¿K'onti'l petzun wetz owok wen te Jesus aj Qajawil qetz?*
¿Nya'tx petzun eti'j etetz n'ok wen te waq'umb'en exol, te waq'umb'en aj te Qajawil?

² Qa tuj kynab'l kye txq'anqy nya'tx a'in tky'ixel Qajawil, per etetz eteb'en, wetz a'in tky'ixel tzan tpaj eti'j etetz telponx a'in wetz tky'ixel.

³ Aj ntzani wetz te nyol tzan nkolon wib'x kywitz kye aj nkyinxik kypoqo':

⁴ ¿K'onti'l petzun qetza qoklena tzan qwa'an b'ix tzan quk'an?

⁵ ¿K'onti'l petzun qetza qoklena tzan qok junan tuky'i jun qerman xuj, iktza' kye txq'anqy tky'ixel Qajawil b'ix iktza' kye titz'in te Qajawil b'ix iktza' te Xhpe'y?*

⁶ ¿Qatzun a'ox pe' te B'e'ch b'ix wetz a'in aj presis tzan qaq'unan [tzan qanq'inxnajji]?

---

* **9:1** Kya 9:3-6; 1Kor 15:8   * **9:5** Ax: Cefas.

7 ¿Ab'l jun soldad aj ajixk tetz nchojonx kyaqil aj presis te tetz? ¿B'ix ab'l jun aj n'awan tawal qa nya'tx aji oxe'l niky'b'en te twitz? ¿B'ix ab'l jun aj nk'ulun kwent kye talo' qa nlay tz'uk'an ta'l kyim?

8 ¿Cha tuj nwi'x petzun wetz n'etz win aj nxik nq'uma'ni? ¿K'onti'l petzun tz'ib'ankaj ikxji tuj te Kawb'il?

9 Komo tuj te [Kawb'il aj stz'ib'en] Moisés nyolin ikxjani: “Jun bweys aj n'aq'unan k'on tz'ok ek'alo' stzi'.”† ¿Nb'isun petzun te Qtata Dios [cha a'ox] kyij kye bweys [aj txik tq'uma' te ntzani]?

10 ¿Qatzun nyolin qi'j qetzji? Okaj tz'ib'a' tzan qpaj qetz, [komo iktza'x nyolin] te aj nq'u'un, a tgan tzan tok lo'et tk'u'j tistil nq'u'un, b'ix te aj nb'ujun twitz tawal, a tgan tzan tok lo'et tk'u'j ti'j te aj ntaq'una'.

11 Qa qetza a'o'na oxik pakb'an exol etetz te tpakb'alil tzan etokslan ti'j Qtata Dios, ntons ¿ti'tzun, nim petzun qa qetza jk'amo'tza ch'in ti'j etaq'umb'en etetz [tzan qanq'in]?*

12 Qa txq'ankey xjal at kyoklen tzan kyk'amon ti'j te etaq'umb'en etetz, ntons qetza at mas qoklena. Anke qetza at qoklena, k'onti'l owok qsi' jk'u'j tzan jk'amon jun tidi' ti'j te nini, sinoke qetza ma'tx qi-pajna kyaqil tzan tpakb'let mas te tpakb'alil galan ti'j Krist.

13 ¿Ti'tzun, k'onti'l petzun eteb'en etetz, kye aj nkye'aq'unan tuj te Nin Jay Nab'il Qtata Dios nkyewa'an ti'j te oyej aj npon in txini? ¿K'onti'l petzun eteb'en kye [pal] aj nkye'aq'unan ti'j te tz'e'sb'il nkyewa'an ti'j te aj nxik q'apo' twi' te

† 9:9 Ax: k'onti'l n'ok si'let tboasal; Deu 25:4; 1Tim 5:18.
Rom 15:27

* 9:11

tz'e'sb'il?*

¹⁴ Ax ikxji okay tq'uma' te Qajawil kyi'j kye aj nkye'aq'unan tzan kypakb'an te tpakb'alil galan, ax ikxji a tgan tzan kywa'an ti'j te tpakb'alil galan.*

Te Aj Presis Tzan Tk'ulun Jun Aj Npakb'an Te Tyol Qtata Dios

¹⁵ Per wetz k'onti'l [ma'tx tz'ok lo'et nk'u'j] tzan nk'amon jun tidi' ti'j waq'umb'en [te Qtat]. B'ix ax k'onti'l nqet ntz'ib'a' ja ntzani tzan stzaj esi' tidi' wetz. Wetz mejor-tal inkamik, b'ix nya'tx tzan tponaj te chalajb'il aj nna'o' tuj wanim [ti'j waq'un te Qtat aj k'onti'l nkyinpeyun ti'j].

¹⁶ Qa wetz nkyinpakb'an te tpakb'alil galan, nlay b'antik tzan tqet njiq'b'a' wib' tzan tpaj nini, komo at woklen tzan txik npakb'a' b'ix nlay b'antik tzan tkaj nkola'. Last wetz a'in qa nlay xik npakb'a' te tpakb'alil galan.*

¹⁷ Qa oqtel nk'ulu' a'ox tzan tpaj wetz ngan k'ulun ntzani, ntons onkamb'a'tz jun galan te wetz; per qa oqtel nk'ulu' tzan tpaj lajomin, ikxji cha nkyink'ulun aj okay tq'uma' te Qajawil.

¹⁸ Wetz te aj nkamb'a' [jun chalajb'il tuj wanim] tzan tpaj txiklen npakb'a' te tpakb'alil galan ti'j Jesukrist b'ix k'onti'l n'el npeyu' ch'inwt; b'ix ikxji k'onti'l nkyinjoyon jun galan te wetz tzan tpaj at woklen ti'j waq'un iktza' jun pakb'on.

¹⁹ Ntons anke kolpimin b'ix k'onti'l akyinqet tuj tq'ab' junky, wetz oje nk'ulu' tzan waq'unan te jun galan kye kyaqil tzan kyokslan ky'ila'j xjal.

---

* **9:13** Deu 18:1   * **9:14** Mat 10:10; Luks 10:7   * **9:16** Jer 20:9; Am 3:8

²⁰ Qa atinqet kxol kye aj tijajil Israel, nkyinb'et iktza' jun aj tijajil Israel tzan kyokslan; komo kyuky'i kye aj presis tzan tqet kyoksla' te Kawb'il, ax wetz a'in iktza' jun aj presis tzan tqet woksla' te Kawb'il, anke wetz nya'tx presis tzan nk'ulun nini, per nk'ulu' ikxji tzan kyokslan.

²¹ Kyuky'i kye aj k'onti'l toklen te Kawb'il kyi'j, wetz a'in iktza'x kyetz tzan kyokslan, (anke a te Qtata Dios aj nk'ulun mandad wi'j, b'ix a te tume'l ti'j te Krist at toklen wi'j).

²² B'ix ax qa akyinqet kxol kye aj nya'tx jwert ate' tuky'i Qtata Dios, wetz nkyinb'et kxol tuj jun tume'l galan tzan k'on kyjoyon choj tzan npaj wetz.‡ Nkyin'ok iktza'x kyaqil xjal, ikxji tzan kykolet junjun te kyetz.

²³ Wetz nqet nk'ulu' kyaqil nini tzan tpaj te tpakb'alil galan aj nxik npakb'a', b'ix lo'ik nk'u'j tzan nk'amon te galan aj ntq'uma' te tpakb'alil.

²⁴ Etetz eteb'en titza' nkye'oqelan kye xjal tuj jun estadio anke kyetz kyeb'en cha jun te aj nkamb'an te kykanab'. Ax ikxji eti'j etetz, k'on kaj esi' tzan eb'et tuj tume'l tzan ek'amon te ekanab' tuky'i Qtata Dios.

²⁵ Kye aj nkyek'ulun kyib' tzan kyoqelan kyuky'i txq'anky, nkyk'ulu' mandad kyib'x tzan tkaj ksi' kyaqil aj n'ok jun nya'tx galan te kyetz, per kyetz nkyek'ulun nini tzan kykamb'an jun tidi'§ aj nmankun, per qetz tzan jk'amon jun [qanq'in] aj nlay nmankun.

---

‡ 9:22 Ax: nkyinnab'lin kxol kye aj nya'tx jwert ate' iktza' nya'tx jwert a'in. § 9:25 Ax: koron. Kye saqchb'ilon oqtxi' oj kykamb'an, nkyk'amo' tuq jun kykoron aj telponx tuq nkyeget jiq'b'a' tzan kye xjal.

26 Ax ikxji wetz nkyinb'et tuj tume'l b'ix nkyink'ulun te aj presis, b'ix nkyin'aq'unan b'an jwert nya'tx iktza' k'onti'l-wit web'en tidi' nkyink'ulun,

27 sinoke tzan nqet toksla' te nchi'jel tzan k'on tponaj kyaqil waq'umb'en, pyorx-alo tzan tpaj oje kyexik nxnaq'tza' txq'ankey.

10

Tidi' Presis Tzan Tqet Qjiq'b'a' Te Qtata Dios

1 Waq erman, k'on ngan tzan tajnaj ti'j etanim, kye qijajil oqtxi' kkyaqil kyetz eb'ajb'et tjaq' te muj [aj nxik yek'un tuq kyb'ey] b'ix kkyaqil kyetz eky'ix tuj te nim a',*

2 b'ix tzan tpaj kyb'etb'en tjaq' te muj b'ix tzan tpaj kky'iklen tuj te nim a', kkyaqil kyetz e'ok en nkye'ok lapet tuq ti'j Moisés.*

3 B'ix kkyaqil kyetz eb'ajwa'an axkix te kywe' te junjunchaq aj otzaj tsi' te Qtata Dios kyetz.*

4 B'ix kkyaqil eb'aj'uk'an axkix te kyuk'a' te junjunchaq aj otzaj tsi' te Qtata Dios, komo nkye'uk'an tuq te a' aj n'etz tuq twitz te ab'j aj nb'et tuq kyuky'i'l, jun ab'j aj ja' otzaj tsi' te Qtata Dios

---

* **10:1** Exo 13:21-22; 14:21-29; Núm 9:15-23; 14:14; Deu 1:33; Sal 78:14 * **10:2** Oj tjaw si' a' kywi' oqtxi', a te tb'ay tidi' aj nkyek'ulun kywitz kye txq'ankey xjal tzan kyok lapet ti'j jun twitzale'. Ntons kyi'j kye aj tijajil Israel aj kyaq'ik tzan kyok lapet ti'j Moisés, tb'ay exik in tzan te muj aj oqet si' tzan te Qtata Dios b'ix exik in tuj te nim a' aj oqet paw'a' tzan te Qtat, b'ix nini telponx iktza' ojaw si' a' kywi' tzan kyok lapet ti'j Moisés. * **10:3** Exo 16:35

kyuk'a'; b'ix telponx tuq te ab'j ti'j te Krist aj atqet tuq kyuky'i'l.*

⁵ Anke [kkyaqil kyetz owok kyen nini] nya'tx kkyaqil eb'aj'el galan tuj twitz te Qtata Dios, ky'ila'j kyetz eb'ajkaj jilan tuj te ky'ixk'oj tx'o'tx'.*

⁶ Ntons, kyaqil nini oky'ik tzan tok qsi' qnab'l tzan k'on tel qgani' tidi'chq nya'tx galan iktza' kyetz [oqtxi'] owel kygani'.*

⁷ B'ix ax ikxji eti'j etetz, k'onti'l tzan stzaj ena'o' kye kyitzb'alil tidi'chq iktza' okyk'uluj kyetz oqtxi'; iktza'x tz'ib'ankaj [tuj Tu'jal Dios] ikxjani: "Kye xjal eb'ajqet wit'let wa'il b'ix uk'al [xhb'a'j], b'ix yaji eb'ajjaw wa'let k'ulul tidi'chq aj cha kyganx tuq kyetz."*

⁸ B'ix k'on kxk'ajajin iktza' junjun kyetz eb'ajk'ajajin b'ix tzan tpaj nini cha tuj jun q'ij b'eyx eb'ajnaj ox tuj kawnaq mil (23,000) xjal.†

⁹ B'ix k'on kxjoyon choj tzan ek'ulun probar te Qajawil, iktza' kyetz oqet kyk'ulu' probar b'ix tzan tpaj nini eb'ajkamik tzan kye kan.*

¹⁰ B'ix k'on qet eyoli' [te Qtata Dios] iktza' kyetz oqet kyyoli', komo tzan tpaj nini eb'ajnaj, eb'ajqet kansa' tzan te ángel aj kanson.*

¹¹ Kyaqil ntzani oky'ik kyi'j kye qijajil oqtxi' tzan tok qsi' qnab'l qetz [tzan k'on jk'ulun ikxji], b'ix

---

* **10:4** Exo 17:6; Núm 20:11   * **10:5** Núm 14:29-30   * **10:6** Núm 11:4-20   * **10:7** Exo 32:1-20   † **10:8** Núm 25:1-18. Tuj Núm 25:9 nyolin kyi'j 24,000, per te Pa'k oqet stz'ib'a' 23,000 ganq tzan tpaj k'onti'l owok tsi' kyajjal kye k'ulul mandad aj eb'ajkamik apart.
* **10:9** Núm 21:5-6; Sal 78:18   * **10:10** Núm 16:41-50

okaj tz'ib'a' tzan tok qsi' qnab'l qetz aj itz'ojo' tuj ja tyemp ajna'l tmankb'il twitz ja tx'o'tx'ni.

¹² Ntons tzan tpaj nini, ab'l aj tuj ttab'l tetz jwert at, intok tsi' ttab'l tzan k'on tqet tz'aqik.

¹³ Etetz k'onti'l jun preb n'ok eti'j tzan eget tz'aqik titza', aj mina'-wit tok qen qetz qkyaqil. Per te Qtata Dios jun yolin,* tetz nlay stzoqpij tzan tok eten twitz jun preb aj nlay-wit b'antik tzan etipan tetz, sinoke junx tuky'i te preb tetz otzajel tsi' jun tume'l titza' tzan etipan tetz.

¹⁴ Astilji waq erman aj ganimix witza', intkaj ekola' tzan ena'on kyitzb'alil jun tidi'.

¹⁵ Wetz nxik nq'uma' etetz iktza' kyuky'i xjal aj n'el kyniky' ti'j aj nxik nyoli', etetz b'a'n tzan tqet eb'isu' ti'j ja ntzani:

¹⁶ Te quk'a' aj nqo'uk'an junx [tzan stzaj qna'o' te tkamlen Krist] b'ix aj nxik qsi' pixon te Dios ti'j, ¿te nini nya'tx petzun tzan tpaj mojb'a' qib' tuky'i'l ti'j [tkamlen] aj tel xhchiky'el? B'ix te wab'j aj nqowa'an junx [tzan stzaj qna'o' te Krist], ¿te nini nya'tx petzun tzan tpaj mojb'a' qib' tuky'i'l ti'j xhchi'jel?*

¹⁷ Ntons te wab'j cha jun, b'ix qetz anke ky'ila'j qb'et, per qetz iktza' cha jun a'o' tzan tpaj qkyaqil nqowa'an ti'jkix cha jun wab'j.

¹⁸ Instzaj ena'o' kyi'j kye aj tijajil Israel: Oj kywa'an ti'j te kypresent aj nxik kyq'apo' te Qtata Dios twi' te tz'e'sb'il [tuj te Nim Jay Te Dios],*

---

* **10:13** Exo 19:4; Deu 33:27; 2Cró 16:9; Sal 34:7; 40:17; Isa 41:10; 46:4; Wnch 10:28; Ebr 6:18; 13:6; 1Xhp 4:19 * **10:16** Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luks 22:19-20 * **10:18** Lev 7:6

¿ti'tzun, nya'tx petzun nxik kysamo' kyib' ti'j te aj oje xik kyq'apo' twi' te tz'e'sb'il?

¹⁹ Ntons, ¿tidi' telponx te ntzani [ti'j jun present te jun titzb'alil]? ¿Telponx pe' qa te present at tajb'en, qatzun te titzb'alil at nim tajb'enji? [iK'onti'!!]

²⁰ Wetz nxik nq'uma' kyij' kye aj k'onti'l nkye'okslan te Qtata Dios, kyetz cha'oj txik kyq'apo' kypresent twitz titzb'alil jun tidi', kyetz nxik kyq'apo' kye malspirit* b'ix nya'tx te Qtata Dios; b'ix yatzun eti'j etetz, wetz ngan tzan k'on tox esamo' etib' kyuky'i kye malspirit.

²¹ Etetz nlay b'antik etuk'an te quk'a' tzan qna'on te Qajawil b'ix qa ax nkx'uk'an te uk'b'il tzan ena'on kye malspirit; nlay b'antik tzan ewa'an tzan qna'on te Qajawil b'ix qa ax nkxwa'an tzan ena'on kye malspirit.

²² ¿Ti'tzun, ojk'ulu'tz tzan stzaj qchuku' te Qajawil? * ¿Mas petzun nim qbalor qetz twitz tetz [tzan qipan tetz]?

²³ Ntons, [iktza'x etetz n'eq'uma'] kyaqil b'a'n tzan tqet nk'ulu', per nya'tx kyaqil n'ok te jun galan. Kyaqil b'a'n tzan tqet nk'ulu', per nya'tx kyaqil n'oken tzan qok mas jwert tuky'i Qtata Dios.*

²⁴ K'onti'l tzan ejoyon jun galan cha a'ox te etetzx sinoke jun galan kye txq'ankey.

²⁵ B'a'n tzan txik echi' kyaqil txakl chib'j aj nk'ayjik tuj jun k'ayb'il chib'j b'ix nya'tx kab' ek'u'j oxe'l echi'.

---

* **10:20** Deu 32:17   * **10:22** Exo 20:5; Deu 32:21   * **10:23** 1Kor 6:12

26 Komo te twitz tx'o'tx' b'ix kyaqil aj at twitz, a te Qajawil tajaw.*

27 Qa jun xjal aj k'onti'l n'okslan te Qtata Dios ma xik uk'len te etetz [tzan ewa'an tuky'i'l], b'ix egan tzan exik, [b'a'n tzan exik] b'ix intxik ewa'a' kyaqil aj oqtel tsi', b'ix k'on na'non etanim.

28 Per qa at ab'l ma tzaj q'uman te etetz: “Te ntzani jun wab'j aj q'apomaj kye kyitzb'alil kye dios,” ntons yatzun etetz, k'on xik echi' tzan tpaj te aj ma tzaj q'uman te etetz b'ix tzan tpaj te aj ntyoli' tanim.‡

29 Wetz nxik nq'uma' te ntzani tzan tpaj titza' nyolin tuj tanim te junky b'ix nya'tx ti'j etanim etetz. [Qatzun at jun etetz ntyoli'], “Wetz libr atin; ¿tistil nlay b'antik tzan txik nwa'a' cha a'ox tzan tpaj aj ntna'o' te junky?”

30 B'ix wetz, qa nxik nsi' pixon te Qtata Dios ti'j te aj nxik nwa'a', ¿ntons tistil wetz nkyinxik poqo' tzan tpaj te aj nxik nwa'a'?

31 Ntons, qa etetz okxwa'yon, qatzun okx'uk'ayon, qatzun okxk'uluyon junky tidi', intqet ek'ulu' kyaqil tzan tqet ejiq'b'a' te Qtata Dios.

32 K'on kxk'ulun tzan kyqet tz'aqik kye aj tijajil Israel, qatzun kye aj nya'tx tijajil Israel qatzun kye txq'anky qerman aj tk'wa'al Qtata Dios.

33 Wetz a'inxx nkyin'ok-il tzan nkaj galan tuj kywitz txq'anky tuky'i kyaqil aj nk'ulu', k'onti'l nkyinjoyon jun galan aj cha a'ox te wetz sinoke jun galan kye txq'anky tzan kykolet.

---

* **10:26** Sal 24:1; 50:12; 89:11   ‡ **10:28** Junjun kye tz'ib'enj oqtxi' ax nyolin “te munt b'ix kyaqil aj at twitz, a te Qajawil tajaw”; Rom 14:13-18; 1Kor 8:7-13.

11

Titza' A Tgan Tzan Sten Jun Xuj Oj Tok Qchimo' Qib' Na'ol Dios

¹ Ntons, intel etin iktza' wetz nkyink'ulun, iktza' wetz n'el win iktza' te Jesukrist.*

² Wetz nkxqet njiq'b'a' tzan tpaj etetz k'onti'l nkyin'ajnaj ti'j etanim, b'ix etetz nqet etoksla' kyaqil iktza'x aj okaj nq'uma' etetz.

³ Per ngan tzan txik nq'uma' etetz, te Krist aji tetz te twitzale' kyi'j kye ichmilb'aj, iktza'x kye ichmilb'aj a'e' kyetz twitzale' kyi'j kye kxu'jel, iktza'x te Qtata Dios a te twitzale' ti'j te Krist.

⁴ Qa jun ichan oj txnaq'tzan, qatzun oj txik tpakb'a' jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, ntons qa atjax jun tidi' tuj twi', n'el tin tky'exaw te [Krist] aj twitzale' ti'j.

⁵ B'ix jun xuj oj txnaq'tzan, qatzun oj txik tpakb'a' jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, ntons qa k'onti'l atjax jun tidi' txayb'il twi', n'el tin tky'exaw te twitzale' ti'j, osey te tichmil, komo ikxji iktze'xtzun ma'tx qet tmatzo' twi'.

⁶ Qa jun xuj k'onti'l njax tsi' txmuj tuj twi', mejor intqet stzqitu' te twi', b'ix qa nky'ixwik tzan tqet tzqitu' twi', ntons mejor intjax tsi' txmuj.

⁷ Jun ichan k'onti'l tzan tjax tsi' jun tidi' tuj twi', tzan tpaj te Qtata Dios oqet tk'ulu' te ichan iktza'x tetz b'ix [ikxji] ti'j te ichan nxik e'elet tajwalil te Qtata Dios, yatzun ti'j te xuj nxik e'elet tajwalil te ichan.*

⁸ Komo te ichan k'onti'l owel ti'j te xuj, sinoke te xuj owel ti'j te ichan,

* **11:1** 1Kor 4:16; Fil 3:17   * **11:7** Gén 1:26-27

⁹ b'ix te ichan k'onti'l oqet k'ulu' tzan tpaj te xuj, sinoke te xuj oqet k'ulu' tzan tpaj te ichan.*

¹⁰ Astilji te xuj presis tzan tjax tsi' jun tidi' tuj twi' aj telponx at jun twitzale' ti'j, b'ix ax tzan tok kyen kye ángel.

¹¹ Tuj twitz te Qajawil te ichan itz'oj tzan tpaj te xuj, b'ix te xuj itz'oj tzan tpaj te ichan.

¹² Komo te xuj tzajnaq ti'j te ichan, b'ix te ichan tzajnaq ti'j te xuj, per kyaqil tzajnaq tuky'i Qtata Dios.

¹³ A'ix etetz intqet eb'isu': ¿Galan pe' qa jun xuj oxnaq'tzayon ti'j Qtata Dios qa k'onti'l atjax txmuj?

¹⁴ Iktza'x jkajlen si', qa jun ichan okajel tky'ib'sa' twi' [iktza' twi' xuj], ¿nya'tx petzun ky'exawil te tetz?

¹⁵ Per yatzun jun xuj qa nim xtxa'm twi', te nini jun tb'anil te tetz tzan tpaj te xtxa'm twi' iktza' te txayb'il tetz.

¹⁶ Qa at ab'l tgan tzan twululun ti'j te ntzani, qetza k'onti'l eq'i' qitza'na junky tume'l twitz te ja ntzani b'ix ax kye txq'ankey b'uch'uj qerman ax ikxji eq'i' kyitza'.

Oj Qwa'an Junx K'onti'l Tzan Qb'isun Tb'ay Qi'jx

¹⁷ Ntons, wetz aj oqtel ntz'ib'a'ni nya'tx tzan eqet njiq'b'a', tzan tpaj etetz k'onti'l n'ok echimo' etib' tzan tok jun galan exol, sinoke n'ok echimo' etib' tzan tok jun nya'tx galan.

¹⁸ Tb'ay oxe'l nq'uma', wetz n'ok ncha'o' oj tok echimo' etib' exolx erman, cha pur nqet epawa' etib' exolx tzi, b'ix qanq b'an'ax.

---

* **11:9** Gén 2:18-23

19 ¿Presis petzun tzan tqet epawa' etib' ikxnini tzan tok e'elet ab'le' kye aj nkye'el mas galan tuj twitz Qtata Dios?

20 Oj tok echimo' etib' tzan ewa'an junx na'ol te Qajawil, k'onti'l n'ok esi' ek'u'j tzan ena'on te Qajawil.

21 Komo oj etokten wa'il, junjun tb'ay nkyexik naj eq'il kyetz kywe' te kyetzx, yaji kye txq'anky nkyekaj tuky'i wa'ij b'ix junjunky nkyeuk'an nim.

22 ¿K'onti'l petzun ejay aj ja' tzan exik wa'il b'ix tzan etuk'an? ¿Tistil n'el etik'o' kye qerman aj te Qtata Dios b'ix n'el etin kky'exaw kye aj k'onti'l ch'inwt tidi' kyetz? ¿Tidi' oxe'l nq'uma' eti'j? ¿Okx-tel njiq'b'a'? Wetz nlay kxqet njiq'b'a' tzan tpaj nini.

Te Tume'l Titza' Tzan Stzaj Qna'o' Te Qajawil Oj Qwa'an Junx

23 Ntons te aj oxik nxnaq'tza' etetz, a te Qajawil otzaj sin te wetz b'ix etetz ek'amoj galan ikxjani: Aj aq'b'il aj txik q'apo' te Qajawil, tetz ojaw stzyu' jun wab'j,

24 b'ix ya ma xik tsi' pixon te Qtata Dios ti'j, oxik tsipa' b'ix oxik tq'uma' ikxjani: “Te ntzani te nchi'jel [aj oxe'l q'apo' te jun galan] te etetz. Intxik ewa'a' tzan ntzaj ena'o'.”*

25 B'ix ax ikxji otk'uluj tuky'i te uk'b'il aj tmankun kywa'an, b'ix oxik tq'uma' kyetz, “Te ja quk'a' ntzani telponx ti'j te tume'l ak'a'j [titza' nqokolet], tzan tpaj nchiky'el [aj owelal oj

* 11:24 Mat 26:26; Mak 14:22; Luks 22:19; 24:30

nkamik]; intqet ek'ulu' ikxjani kyaqil-el oj etuk'an ti'j, tzan ntzaj ena'o'."*

²⁶ Ntons [ax etetz tzi], kyaqil-el oj ewa'an ti'j te aj wab'jni b'ix oj etuk'an ti'j te aj uk'b'ilni, ntons ikxji max oj tul tetz nqet eyek'u' ntzaj ena'o' te tkamlen te Qajawil.

²⁷ Ikxji ab'lchaq aj oxel twa'a' ja wab'jni, qatzun oxel tuk'a' ja uk'b'ilni aj te Qajawilni, b'ix qa nya'tx tuj jun tume'l atqet, ntons njoyon choj ti'j xhchi'jel te Qajawil b'ix ti'j te xhchiky'el.

²⁸ Ntons tzan txik ewa'a' te wab'j b'ix tzan etuk'an ti'j te uk'b'il, presis tzan tqet eb'isu' tuj etanim titza' atix tuj twitz Qtata Dios.

²⁹ Komo jun xjal aj nxik twa'a' b'ix nxik tuk'a' b'ix k'onti'l nqet tb'isu' tume'l ti'j te xhchi'jel te Qajaw Jesukrist, ikxji cha nk'ulun tzan stzaj si' jun xhcho'nal tajsik.

³⁰ Astilji exol etetz ketant kye yab' b'ix kye aj nya'tx jwert-e' b'ix junjun oje kyekamik.

³¹ Qa qetz nqet-wit qb'isu' qi'j titza' ato', ntons te Qajawil k'onti'l-tal ntzaj tsi' xhcho'nal qi'j.

³² Qa te Qajaw ntzaj tsi' xhcho'nal qi'j, te nini [tzan tkaj qmañ] tzan k'on qxik si' tuj il iktza' kye xjal aj k'onti'l nkye'okslan.*

³³ Astilji waq erman, wetz nxik nq'uma' etetz oj tok echimo' etib' tzan ewa'an, junjunchaq pe'etiyon waq eti'jx.

³⁴ Qa at jun aj at wa'ij ti'j, intxik wa'il tjay; ikxji tzan k'on tok echimo' etib' tzan stzaj tsi' te Qtata Dios jun xhcho'nal eti'j. B'ix ti'j kye txq'ankey

* **11:25** Exo 24:6-8; Jer 31:31-34; Mat 26:27-29; Mak 14:23-25; Luks

22:20 * **11:32** Deu 8:5; Ebr 12:5-11

tidi'chq, okyinyoliyon ti'j oj npon tzi.

12

Te Qtata Dios Ntzaj Tsi' Qajb'en Tzan Qonen Qib'x Qxol Tzan Qten Jwert Tuky'i'l

¹ Ntons waq erman, wetz ax ngan tzan tok echa'o' ch'in ti'j te qajb'en aj ntzaj tsi' te Txew Dios.

² Etetz eteb'en, aj mina' tuq etokslan ti'j Qtata Dios, etetz ja'chq tuq nxxik eq'i' tzan etokslan kye kyitzb'alil tidi'chq aj k'onti'l n'el ktzi'.

³ Astilji, wetz ajna'l oxe'l nq'uma' etetz, nijunwt xjal aj atqex Txew Dios tuj tanim b'a'n tzan txik tq'uma', "Ti'-wit jun syent tkotz te Jesus." B'ix qa tetz k'onti'l nyolin tuky'i Txew Dios, nlay b'antik tzan tyolin, "Te Jesus aji te Qajawil."

⁴ Ntons, tidi'chq qajb'en ntzaj si', per cha junkix te Txew Dios aj ntzaj sin tetz.*

⁵ B'ix tidi'chq tume'l tzan qonen kyuky'i kye qerman, per te Qajawil axkix cha jun.

⁶ B'ix ax at ky'ila'j tume'l titza' nb'antik tidi'chq qxol, per cha junkix te Qtata Dios aj nb'antik kyaqil nini titza'.

⁷ Te junjunchaq te qetz ntzaj si' jun qajb'en tzan te Txew Dios tzan qonen kyuky'i txq'anqy qerman tzan tok te jun galan te qkyaqil.

⁸ Komo jun qerman b'a'n tzan tyolin tuj tume'l tuky'i jun ttab'l aj ntzaj tsi' te Txew Dios, b'ix axkix te Txew Dios ntzaj tsi' te junky qerman tzan tyolin yol tuky'i nim aj totzqi',

⁹ b'ix tzan tpaj axkix te Txew Dios junky qerman b'a'n tzan tok twit'b'a' tk'u'j ti'j te Qtat tzan

---

* 12:4 Rom 12:6

tb'antik tidi'chq titza', b'ix [tzan tpaj axkix te Txew Dios] junky qerman b'a'n tzan tq'anan yab' tuky'i tajwalil Qtata Dios,

¹⁰ b'ix junky qerman ntk'amo' tajwalil tzan tk'ulun tuky'i tajwalil Qtata Dios jun tidi' aj mina' tok qen, b'ix junky b'a'n tzan txik tpakb'a' jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, b'ix junky qerman ntzaj si' jun ttab'l tzan tel tniky' alkyetz kye malspirit, b'ix ax [tzan tpaj te Txew Dios] junky qerman b'a'n tzan tyolin tuj junky yol aj tzajnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j, b'ix [tzan tpaj axkix te Txew Dios] junky qerman b'a'n tzan txik tq'uma' tidi' telponx te aj yol.

¹¹ Per kyaqil te ntzani, cha jun te aj ntzaj swan tetz, a'ox te Txew Dios. A tetz ntzaj sin te junjun-chaq iktza' tetz tgan.

Qkyaqil Qetz Cha Jun-oq A'o' Aj Nqo'okslan Ti'j Jesukrist

¹² Ntons, komo iktza'x te qchi'jel cha jun-oq tzan kyaqil b'ix at ky'ila'jchaq part tetz, anke ky'ila'j part tetz, cha jun-oq; b'ix ax ikxji [qi'j qkyaqil qetz aj nqo'okslan ti'j] te Qajaw Jesukrist.*

¹³ Komo qetz otzaj si' te Txew Dios tuj qanim tzan qok qkyaqil qetz cha jun-oq, qa qetz tijajil Israel a'o' qatzun nya'txji, qa mosi' a'o' tzan junky qatzun nya'txji, qetz parej qkyaqil oje tz'ok qen axkix te Txew Dios.

¹⁴ Te qchi'jel nya'tx cha jun-oq part sinoke ky'ila'j part.

---

* **12:12** Rom 12:4-5; Efe 4:4-16

15 Qa jun qoq oxe'l tq'uma'-wit, “Wetz nya'tx a'in aq'ab', astilji nya'tx a'in part ti'j achi'jel,” per nya'tx tzan tpaj aj yolni telponx nya'tx aji part te qchi'jel.

16 B'ix qa jun qxkyin oxe'l tq'uma'-wit, “Wetz nya'tx a'in awitz, astilji nya'tx a'in part ti'j achi'jel,” per nya'tx tzan tpaj aj yolni telponx nya'tx aji part te qchi'jel.

17 Qa kyaqil-wit te qchi'jel pur-wit qwitz, ntons ǂtitza'-tal ob'antel tzan qcha'on? B'ix qa kyaqil-wit te qchi'jel pur-wit qxkyin, ntons ǂtitza'-tal ob'antel tzan qsiqon?

18 Per te Qtata Dios okay tsi' junjunchaq part te qchi'jel aj ja' tuq n'el tetz tuj twitz galan.

19 Qa kyaqil part te qchi'jel cha jun-wit, ntons ǂtitza'-tal te qchi'jel ikxji?

20 Per nya'tx ikxji tuky'i qchi'jel sinoke te qchi'jel ate' ky'ila'j part, per tzan kyaqil te qchi'jel cha jun-oq.

21 Te qwitz nlay b'antik tzan txik tq'uma' te jq'ab', “Yatz a'ich nya'tx presis te wetz.” B'ix te qwi' nlay b'antik tzan txik tq'uma' te qoq, “Etetz a'ix nya'tx presis te wetz.”

22 Nya'tx ikxji sinoke kye a'e' aj part te qchi'jel aj nage cha k'onti'l nim kybalor, kye nini at nim kyoken.

23 B'ix kye part te qchi'jel aj k'on qgan tzan qyolin kyij, kyetzji nkyeqet qen galan; b'ix kye part te qchi'jel aj nya'tx eb'l, nqok'ulun kwent tuky'i jun tume'l galan.

24 Nya'tx presis tzan jk'ulun ikxji kyuky'i kye part te qchi'jel aj b'a'n tzan kykaj eb'l. Per te Qtata Dios okay tsi' te qchi'jel tzan tqet jk'ulu' tuj jun tume'l galan kye aj part aj nya'tx eb'l.

25 Ixjji tzan k'on kykaj pawa' kyib' jun part ti'j junky part sinoke tzan kyten-oq tzan kyaq'unan junch'in.

26 Qa tuj jun part te qchi'jel, nqna'o' jun xhcho'nal, ax tuj kyaqil qchi'jel nqna'o' xhcho'nal; b'ix qa nqok'ulun kwent te jun part te qchi'jel, ax nqna'o' galan kyaqil part te qchi'jel.

27 [Ntons ax ixjji eti'j etetz tuky'i Krist.] Etetz a'ix iktza' xhchi'jel Krist, b'ix junjunchaq te etetz a'ix iktza' part te xhchi'jel.

28 B'ix ax ixjji okaj tsi' te Qtata Dios kye junjunchaq kye qerman. Tb'ay ekaj tsi' kye tky'ixel, tkab'i' kye aj yolil tyol, toxi' kye xnaq'tzon, b'ix yaji kye aj nqet kyk'ulu' tuky'i tajwalil Qtata Dios tidi'chq milagr, [yaji] kye aj b'a'n kyeq'anan, b'ix kye aj b'a'n kye'onen kye txq'ankey, b'ix kye aj b'a'n kye'e'en tume'l kxol kye b'uch'uj qerman titza' tzan tb'antik kyaqil tuj tume'l, b'ix kye aj b'a'n kyeyolin tuj junky yol aj tzajnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j.*

29 ¿Qkyaqil petzun a'o' tky'ixel? ¿Qkyaqil petzun a'o' yolil tyol? ¿Qkyaqil petzun a'o' xnaq'tzon? ¿Qkyaqil petzun b'a'n tzan jk'ulun tuky'i tajwalil Dios jun milagr?

30 ¿Ax qkyaqil petzun qetz b'a'n tzan jq'anan? ¿Qkyaqil petzun nqoyolin tuj junky yol aj tzajnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j? ¿Qkyaqil petzun b'a'n tzan txik jq'uma' tidi' telponx jun yol ixjji?

31 Per etetz intok esi' ek'u'j tzan txik eqani' tuky'i Qtata Dios kye etajb'en aj mas at token. B'ix wetz oxe'l nq'uma' etetz te tume'l aj mas b'an tb'anil

---

* 12:28 Efe 4:11

twitz kyaqil.

13

Te Tume'l Titza' Tzan Kyqet Qgani' Txq'anky

¹ Qa wetz b'a'n kyinyolin tuj jun yol aj nya'tx nyol qatzun jun yol aj nkyeyolin kye ángel, per qa k'onti'l nkyequet ngani' txq'anky, wetz a'in iktza' jun k'uxb'il aj cha njaw wok'in, qatzun iktza' jun k'uxb'il* aj cha njaw tzlinun.

² Qa wetz b'a'n-wit kyinpakb'an jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, b'ix qa n'el nniky'-wit kyaqil aj b'an kwest tzan tel qniky' ti'j b'ix qa wotzqi'-wit tidi'chq, b'ix qa b'a'n-wit tzan tok nwit'b'a' nk'u'j b'an byenech ti'j Qtata Dios tzan tky'ik nky'ixpu' kye witz,* qa b'a'n-wit tzan tb'antik kyaqil nini witz'a' per qa k'onti'l nkyequet ngani' txq'anky, wetz k'onti'l woken, [chagan kyaqil nini].

³ B'ix qa oxe'l nsipa'-wit kyaqil tidi' wetz kye meb'a' xjal b'ix qa dispwest-wit a'in tzan tok si' nq'aq'b'el, per qa k'onti'l nkyequet ngani' txq'anky, kyaqil nini k'onti'l token te wetz.

⁴ Te tume'l titza' nqet qgani' junky ikxjani: a tgan tzan sten nim qpasens, b'ix tzan qb'ek'an ti'j junky, b'ix k'onti'l n'ok jq'o'ji' junky tzan tpaj tidi' tetz, b'ix k'onti'l nqet qjiq'b'a' qib' b'ix k'onti'l nqchalani' qib'.

⁵ B'ix k'onti'l nqet jk'ulu' jun tidi' aj eq'b'ajil ky'exawil, k'onti'l nqob'isun a'ox qi'jx qetz, k'onti'l nqojaw q'ojlik luwew, b'ix k'onti'l nqex qsi' jq'oj ti'j junky.

---

* **13:1** Ax: címbalos.   * **13:2** Mat 17:20; 21:21; Mak 11:23

⁶ K'onti'l nqochalaj ti'j te aj nya'tx galan, per b'an nqochalaj ti'j kyaqil aj tume'l b'an'ax.

⁷ A tgan tzan tqet qnajsas' kye txq'ankey, b'ix k'onti'l nkaj qsi' tzan qokslan [te galan], k'onti'l nkaj qsi' tzan tkaj lo'et jk'u'j, b'ix kyaqil nqipa'.

⁸ Oj kyqet qgani' kye txq'ankey, ntons k'onti'l nkaj qsi' tzan kyqet qgani'. Yatzun oj qpakb'an jun tpakb'alil aj nswan te Txew Dios tuj qanim, te nini omankuyon b'ix ax oj qyolin tuj junky yol aj tzajnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j, b'ix ax oj tel qniky' ti'j tidi'chq, kyaqil nini opoyonaj, per oj kyqet qgani' kye txq'ankey, nlay ponaj.

⁹ Komo nya'tx kyaqil n'el qniky' ti'j, b'ix nlay b'antik tzan txik qyoli' kyaqil ti'j,

¹⁰ per oj tpon te aj b'an nich'inwt nya'tx galan ti'j, ntons opoyonaj te aj at ajna'l.

¹¹ Wetz aj man tuq tal k'wa'l a'in, nkyinyolin tuq iktza' jun k'wa'l, b'ix nkyinb'isun tuq iktza' jun k'wa'l, b'ix nqet nb'isu' tuq ti'j jun tidi' iktza' jun k'wa'l; per ya ma kyin'ok tijxjal, okaj nsi' kyaqil aj nini.

¹² Ajna'l k'onti'l n'el qniky' b'an byenech, iktza' nxik qen smujin tuj jun despej, per jun q'ij owokel qen qetz qwitzale'x [te Qajawil] tuky'i kykab'il qwitz. Ajna'l wetz web'en cha ch'imu's web'en ti'j, per yaji owokel wen b'an byenech iktza'x wetz otzqimin titza'.*

¹³ Ntons, ate' ox tidi' aj k'onti'l nponaj b'ix aj ntzanije': [jun,] te tume'l titza' n'ok wit'let jk'u'j ti'j Qtata Dios, b'ix [junky] te tume'l titza' lo'ik jk'u'j ti'j, b'ix [junky] te tume'l titza' nkyeqet qgani'

---

* 13:12 1Wnch 3:2

txq'anky; aj ntzanije' kye kyoxil aj k'onti'l nkye-ponaj per te aj mas presis a te tume'l titza' nkyeqet qgani' txq'anky.

14

Te Tume'l Ti'j Jun Yol Aj Tzajnaq Tuj Ka'j Aj K'onti'l N'el Qniky' Ti'j

¹ Intok esi' enab'l tzan kyqet egani' txq'anky, b'ix tzan stzaj tsi' Qtata Dios jun etajb'en kxol kye qerman,* b'ix mejor tzan eyolin tyol.*

² Komo te aj nxnaq'tzan tuky'i Qtata Dios tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j, tetz k'onti'l nyolin kye xjal sinoke nyolin tuky'i Qtata Dios, komo nijunwt n'el tniky' ti'j te aj nxik tq'uma' sinoke tuj tanim nyolin tidi'chq aj k'onti'l n'el qniky' ti'j.

³ Per yatzun te jun aj yolil tyol, tetz nyolin kye xjal tzan kyten jwert tuky'i Qtata Dios b'ix tzan txik tnimsa' kyk'u'j, b'ix tzan txik xhchewsas' kyanim.

⁴ Jun aj nxnaq'tzan tuky'i Qtata Dios tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, cha a'ox te tetz jun galan; yatzun te aj yolil tyol Dios, tetz tyol n'ok te jun galan kye kyaqil qerman.

⁵ Wetz ngan-tal tzan exnaq'tzan ekyaqil etetz tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, per mas ngan tzan eyolin tyol Dios tuj jun yol aj n'el qniky' ti'j twitz te oj exnaq'tzan tuj yol aj tzajnaq tuj ka'j, nini b'a'n a'ox qa oxe'l q'umlet tidi' telponx tzan tok te jun galan kye kyaqil qerman.

---

* 14:1 1Kor 12:4-11   * 14:1 Ax: tpakb'alil.

⁶ Erman waq, qa wetz okyinpoyon exol b'ix okyinyoliyon tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, ζtitza' owokel te jun galan te etetz? Owokel te jun galan a'ox qa oxe'l nq'uma' te aj otzajel tyek'u' te Txew Dios [tidi' telponx], qatzun okyinyoliyon tuky'i jun nnab'l b'an tume'l ti'j, qatzun jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, qatzun tzan txik nxnaq'tza' etetz ti'j [tidi' telponx].

⁷ Qa jun chinab' iktza' te ajlaj qatzun te arp aj k'onti'l tnab'l, qa k'onti'l-wit jun tume'l te twi' junjunchaq te kyetz, ntons nlay tz'el qniky' ti'j te b'itz aj njatz eq'i' tuky'i te chinab' qa ajlaj qatzun arpji.

⁸ B'ix qa te twi' te trompet nlay xik cha'o' n'oq' tuky'i tume'l, ntons kye soldad nlay qet kyk'ulu' kyib' tzan kyq'ojin kyij' kye kyajq'oj. †

⁹ Ntons ax ikxji eti'j etetz, qa k'onti'l nxik eq'uma' jun yol aj n'el qniky' ti'j, ntons ζtitza' owelal qniky' ti'j te aj nxik eq'uma'? Ikxji chagan nkxyolin. ‡

¹⁰ B'an'ax ate' ky'ila'j yol twitz tx'o'tx', per kyaqil at tidi' telponx.

¹¹ Qa wetz k'onti'l n'el nniky' ti'j kyyol txq'ankey, wetz a'in iktza' jun laq'chik xjal te kyetz b'ix ax kyetz iktza' jun laq'chik xjal te wetz.

¹² Ntons ax ikxji eti'j etetz, komo b'an mer egan tzan tok eten nim etajb'en tuky'i te Txew Dios, ntons intok esi' ek'u'j tzan ek'ulun nini tzan kyok jwert kye qerman tuky'i Qtata Dios.

¹³ Ntons astilji jun aj nyolin tuj jun yol aj tzajnaq

---

† **14:8** Oqtxi', cha'oj tok oq'sa' jun trompet tzan te twitzale' kxol soldad, telponx tuq tzan kyk'ulun listar kyib' kye soldad tzan kyq'ojin kyij' te kyajq'oj. ‡ **14:9** Ax: ikxji cha nkxyolin tuj kyaq'iq'.

tuj ka'j, intxik tqani' tuky'i Qtat tzan stzaj si' t'nab'l tzan tb'antik txik tq'uma' kyuky'i kye txq'an ky tidi' telponx.

¹⁴ Komo qa wetz nkyinxnaq'tzan tuky'i Qtata Dios tuky'i jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, wetz wanim nxnaq'tzan per te nnab'l k'onti'l nqet tb'isu'.

¹⁵ Ntons ¿tidi' nk'ulu'tz? Ntons wetz okyinxnaq'tzayon tuky'i wanim, per ax okyinxnaq'tzayon tuky'i nnab'l; ax okyimb'itzayon tuky'i wanim per ax okyimb'itzayon tuky'i nnab'l.

¹⁶ Qa yatz a'ox tuj awanim nchysin yol galan te Qtata Dios, b'ix qa jun xjal aj ncha'on awi'j k'onti'l n'el tniky' ti'j ayol, tetz nlay b'antik tzan txik tq'uma' qa dyakwerd[§] at tuky'i te aj nxik asi' pixon te Dios, tzan tpaj k'onti'l n'ox tuj twi' te aj nxik aq'uma'.

¹⁷ Yatz b'an'ax nxik asi' pixon te Qtata Dios, per yatzun ti'j te junky, k'onti'l n'ok jun galan te tetz.

¹⁸ Wetz nxik nsi' pixon te Qtata Dios tzan tpaj b'a'n kyinxnaq'tzan tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j mas ewitz etetz ekyaqil.

¹⁹ Per cha'oj tok nchimo' wib' kyuky'i qerman, mejor tzan txik nq'uma' cha kab'e nyol aj n'el kyniky' kye qerman ti'j, b'ix nya'tx tzan nyolin b'an ky'ila'j yol aj k'onti'l n'el kyniky'.

²⁰ Etetz waq erman, k'on kx'ok ixne' waq titza' nkxb'isun. Pe'etok ixne' ti'j te nya'tx galan, yatzun titza' nkxb'isun, pe'etok iktza' tijxjal.

²¹ Tuj te Tu'jal Dios tz'ib'ankaj ikxjani: “ ‘Wetz okyinyolion kyuky'i ja xjalni tuj ktzi' aj laq'chik xjal, b'ix ax okyinyolion kyuky'i'l tuj junky yol

---

§ 14:16 Ax: Amen.

aj mina' tok kcha'o', per ni ikxji, nlay kyinxik kyoksla', kyi te Qajawil.”*

²² Ntons, oj qyolin tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, nini n'oken te jun seny kye aj k'onti'l nkye'okslan b'ix nya'tx kye aj nkye'okslan; per oj txik qpakb'a' jun tpakb'alil aj Txew Dios swal tetz, te nini n'oken kye aj nkye'okslan b'ix nya'tx kye aj k'onti'l nkye'okslan.

²³ Ntons, qa kyaqil kye qerman owokel kchimo' kyib' b'ix kkyaqil okyeyoliyon tuj jun yol aj tza-jnaq tuj ka'j aj k'onti'l n'el qniky' ti'j, b'ix qa ma kye'ox xjal aj k'onti'l n'el kyniky' ti'j kyaqil ntzani qatzun xjal aj k'onti'l nkye'okslan, ¿nlay petzun kyeyolin qa etetz cha lok a'ix?

²⁴ Per yatzun qa kyaqil qerman nkyeyolin tyol Dios [tuj jun yol aj n'el qniky'], b'ix owokex jun aj k'onti'l n'okslan qatzun jun aj k'onti'l n'el tniky' ti'j kyaqil ntzani, tetz owelal tniky' ti'j te xhchoj b'ix oqtel tb'isu' titza' at tzan tpaj te aj nkyyoli'.

²⁵ Ntons kyaqil aj ewa' tuq tuj tanim, owe-lal tniky' [nya'tx galan te nini], b'ix oqtel mejlet owokelten na'ol Qtata Dios, b'ix ikxji otq'uma'tz b'an'ax te Qtata Dios atqet exol.

Oj Tok Qchimo' Qib' Na'ol Qtata Dios A Tgan Tzan Jk'ulun Kyaqil Tuj Tume'l

²⁶ Ntons erman, ¿titza' qoteyon ti'j te ntzani? Etetz oj tok echimo' etib', junjunchaq b'a'n tzan txik eb'itza' jun eb'itz, qatzun tzan txik exnaq'tza' txq'ankey, qatzun tzan txik eq'uma' tidi' aj ojetq tq'umaj te Qtata Dios tuj etanim, qatzun tzan ey-olin tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, qatzun tzan

---

* **14:21** Isa 28:11-12

epakb'an tidi' telponx te yol aj tuj ka'j. Per kyaqil intb'antik tzan kyten jwert kye qerman.

²⁷ B'ix oj eyolin tuj jun yol aj tzajnaq tuj ka'j, cha inkyyolin a'ox kab'e' qa ox qermanji, jun tb'ay, yaji junky, a tgan tzan kiyon kytyemp te junjunchaq, b'ix a tgan tzan txik q'umlet tidi' telponx aj yolji.

²⁸ B'ix qa k'onti'l ab'l b'a'n tzan txik tq'uma' tidi' telponx te aj nkyyoli', mejor tzan k'on txik kyyoli' ch'inwt tuj junky yol oj tok echimo' etib' exolx, b'ix mejor tzan txik kyyoli' tuj aj yol a'ox tuj kyanim b'ix tuky'i Qtata Dios.

²⁹ B'ix ax ikxji kyi'j kye aj yolil tyol Dios, inkyyolin cha kab'e' qa oxji, b'ix kye txq'anxy intxik kyq'uma' qa tume'l qa nya'txji.

³⁰ Per qa te Txew Dios otzajel tswa' jun tpakb'alil tuj tanim te junky aj wit'lik, ntons tb'ay a tgan tzan tlumet te aj nyolin tzan tyolin te junky.

³¹ Junjunchaq etetz aj nyolin tyol Dios, a tgan tzan etiyon tzan tlumet te aj nyolin b'ix yaji tzan tyolin junky, ikxji kyaqil qerman b'a'n tzan tel kyniky', b'ix b'a'n tzan tnimsan kyk'u'j.

³² Komo jun aj yolil tyol Dios b'a'n tzan tiyon oj tmankun tyolin te junky b'ix yaji tzan tyolin tetz.

³³ Komo te Qtata Dios nya'tx jun Qtata Dios aj tgan k'ulun jun tidi' aj k'onti'l tumelil, sinoke nk'ulun kyaqil tuj tume'l.

³⁴ Ntons ax iktza'x kxol kyaqil kye b'uch'uj qerman aj pawame' te Qtata Dios, ntons oj tok echimo' etib' exolx, ax a tgan tzan kylumet kye xuj, k'onti'l tzan kyyolin sinoke tzan kyokslan iktza'x ntyoli' te Kawb'il.*

---

* **14:34** Gén 3:16; 1Kor 11:3; 1Tim 2:10-14

³⁵ Qa kye xuj kygan tzan tok kcha'o' ti'j jun tidi' ntons a tgan tzan txik kcha'o' te kyichmil tuj kyjay, tzan tpaj nya'tx tume'l qa jun xuj oyoliyon kxol jun b'uch'uj qerman oj tok kchimo' kyib'.

³⁶ ¿Etuky'i'l petzun etetz otzaj te tyol Qtata Dios? ¿B'ix a'ox petzun etetz oje kx'ok cha'on tetz?

³⁷ Qa at jun exol etetz aj tetz tuj ttab'l tetz jun aj yolil tyol Dios, qatzun tetz tuj ttab'l nk'ulun kyaqil b'an tume'l iktza' te Qtata Dios tgan, ntons owelal tniky' te aj nxik nq'uma'ni a te Qtata Dios otzaj q'uman tetz.

³⁸ Per qa tetz k'onti'l n'okslan ti'j, ntons ax tetz k'on xik etoksla'.

³⁹ Ntons waq erman, intel egani' tzan eyolin tyol Dios, ax k'on tz'el etin gan qa junky oyoliyon tuj junky yol aj k'onti'l n'el qniky' ti'j.

⁴⁰ Per intqet ek'ulu' waq kyaqil tuky'i tume'l galan b'ix xtxolil.

15

Tidi' Telponx Tjawlen Anq'in Te Krist

¹ Erman waq, wetz ngan tzan stzaj nna'o' te etetz te tpakb'alil galan aj oxik npakb'a' etetz, etetz etokslaj b'ix ajna'l k'onti'l nkaj ekola'.

² B'ix tzan tpaj te aj tpakb'alilni etetz kolomix, wen qa b'an'ax okx'okslan [tuky'i jun tk'u'jlal]; qa k'on, chagan.

³ Wetz oje xik nxnaq'tza' te etetz te aj mas presis aj otzaj xnaq'tza', b'ix aj ntzani: Te Krist okamik tzan tpaj te qchoj iktza'x nyolin tuj Tu'jal Dios*

---

* 15:3 Isa 53:5-12

⁴ b'ix owox muqu' b'ix yaji ojaw anq'in tuj toxi'n q'ij iktza'xkix nyolin tuj te Tu'jal Dios.*

⁵ B'ix yaji ojaw kanet twitz te Xhpe'y* b'ix yaji kywitz kykab'lajujil kye tky'ixel.†

⁶ Yaji ojaw kanet b'eyx kywitz mas tajsik jweb' oqal (500) qerman, ky'ila'j kyetz tzunx itz'oje' ajna'l b'ix junjunky oje kyekamik.

⁷ Yaji ojaw kanet twitz Chaw, yaji kywitz kkyaqil kye tky'ixel.

⁸ B'ix yaji mas yaj ojaw kanet nwitz wetz,* wetz a'in iktza' naqe jun k'wa'l aj in'itz'jik mas yaj kywitz kye txq'ankey.

⁹ Wetz a'in kxol kyetz, a'in iktza' aj k'onti'l nim woken kywitz kye txq'ankey tky'ixel, b'ix nya'tx nmeres tzan wok q'uma' tky'ixel Jesus tzan tpaj wetz tb'aya' nkyejaw tuq nlajo' kye aj nkye'okslan tuq ti'j.*

¹⁰ Per tzan tpaj te Qtata Dios b'an galan nab'lin wuky'i'l anke k'onti'l tuq nwajo', a'in iktza'xkix atin ajna'l; b'ix nya'tx chagan tizta' tetz b'an galan nab'lin wuky'i'l tzaj tpaj wetz oje kyin'aq'unan mas nim kywitz kyaqil kye txq'ankey, per nya'tx a'in wetz sinoke a te Qtata Dios n'onen wuky'i'l.

¹¹ Ab'l oxik pakb'an te etetz nya'tx a te presisji, qa a'in qatzun txq'ankeyji, te tpakb'alil axkixji aj oxik qpakb'a'na b'ix etetz etokslaj.

¹² Ntons komo nxik pakb'let te Krist ojaw anq'in

* **15:4** Sal 16:8-10 * **15:5** Ax: Cefas, b'ix ax Simon tb'i; Luks 24:34.

† **15:5** Ax: kykab'lajujil. Telponx kyi'j kye aj te b'uch'uj tky'ixel aj kab'lajuj-e' tuq, per te Judsoje kamik b'ix te Matiys mina' tox kxol; Mat 28:16-17; Mak 16:14; Luks 24:36; Wnch 20:19. * **15:8** Kya

9:3-6 * **15:9** Kya 8:3

kxol kye kamnaq, ʒtistil nkyq'uma' junjun exol etetz qa kye kamnaq k'onti'l nkyejaw anq'in?

¹³ Qa kye kamnaq nlay-wit kyejaw anq'in [iktza' nkyq'uma' junjun], ntons ax-tal te Krist k'onti'l ojaw anq'in.

¹⁴ B'ix qa te Krist k'onti'l-wit ojaw anq'in, ntons chagan-tal te aj nxik qpakb'a'ni, b'ix chagan-tal etetz wit'lik ek'u'j ti'j.

¹⁵ B'ix qa ikxji-wit ntons qetza aj nqyoli' nya'tx-tal b'an'ax qitza'na, komo qetza nxik qpakb'a'na te Qtata Dios ojaw tanq'insa' te Krist. Qa b'an'axwit kye kamnaq k'onti'l nkyejaw anq'in, ntons k'onti'l-tal ojaw anq'in te Krist.

¹⁶ Komo qa kye kamnaq k'onti'l-wit nkyejaw anq'in, ntons ax-tal te Krist k'onti'l ojaw anq'in.

¹⁷ B'ix qa te Krist k'onti'l-wit ojaw anq'in, ntons chagan-tal wit'likok ek'u'j ti'j b'ix tzunx-tal at echoj.

¹⁸ B'ix qa ikxji-wit, ntons kye aj oje kyekamik aj nkye'okslan tuq ti'j Krist, kyetz b'an perdid-tal ate'.

¹⁹ Qa qetz atok jk'u'j ti'j Krist a'oxwit te jun qanq'in tzani twitz tx'o'tx', qetz mas b'an ek'b'ajil-tal qwitz kywitz kye txq'anqy.

²⁰ Per yatzun ajna'l te Krist, b'an b'an'ax oje jaw anq'in kxol kye kamnaq. Ikxji a tetz te tb'ay aj oje jaw anq'in kxol kyaqil kye aj oje kyekamik aj okyejawel anq'in b'eyx te jun-ele'x.

²¹ Komo iktza'x te kamikyj owul tzani twitz tx'o'tx' tzan tpaj jun xjal,* ax ikxji ajna'l tzan tpaj junky xjal kye kamnaq b'a'n tzan kyjaw anq'in.

---

* **15:21** Gén 3:1-24; Rom 5:12-18

22 Komo iktza'x tzan tpaj te Adan qkyaqil nqokamik, b'ix ax ikxji tzan tpaj te Krist qkyaqil qob'aj'anq'iyon.

23 Per kyaqil oky'el tuj tume'l, junjunchaq okyejawel anq'in; tb'ay te Krist, yaji qkyaqil qetz aj oje qo'okslan ti'j te Jesukrist oj tul tetz tka'mjji'n-el.

24 Ntons yaji opoyonaj te twitz tx'o'tx' b'ix opoyonaj kyaqil kyajwalil xjal b'ix okyepoyonaj kye aj b'a'n kyitza' tuj kyaq'iq', b'ix yaji tetz okajel tq'apo' kyaqil tuj tq'ab' te Qtata Dios.

25 Komo [te Qajaw Krist] presiskix tzan tk'ulun mandad max oj kyqet kyaqil kye tajq'oj tjaq' toq,*

26 b'ix te tmankb'il aj iktza' jun tajq'oj aj opoyonaj, a te kamikyj.

27 Komo [iktza' nyolin tuj te Tu'jal Dios oqtxi' ikxjani: “Te Qtata Dios], kyaqil oje kaj tsi' tjaq' toq”* [te Qajaw Krist]. B'ix oj tq'uman qa “kyaqil oje kaj tjaq' toq,” nya'tx telponx ax te Qtata Dios, komo tetz aji te aj ok'ulun tzan tkaj kyaqil tjaq' toq.

28 B'ix oj tkaj kyaqil tjaq' toq, yaji ax tetz okajel tq'apo' tib' tuj tq'ab' te Qtata Dios aj otk'uluj tzan tkaj kyaqil tjaq' toq, b'ix ikxji te Qtata Dios okajel tajsik kyaqil.

29 Qa ikxji, kye aj njaw si' a' kywi' kky'ixel kye kamnaq, ¿titza' okyeteyon qa kye kamnaq k'onti'l nkyejaw anq'in? ¿Tistil njaw si' a' kywi' tzan kypaj kyetz? [Komo kye kamnaq okyeyawel anq'in.]

30 B'ix ¿tistil qetz kyaqil q'ij njk'amo' tzan tok qen te nya'tx galan aj nky'ik?

31 Erman waq, b'ajq'ij wetz ch'inky tuq nkyinkamik, b'ix dispwest a'in tzan tpaj wetz

* 15:25 Sal 110:1 * 15:27 Sal 8:6; Efe 1:22; Ebr 2:8

b'an nkyinchalaj eti'j etetz tzan tpaj te Qajaw Kristo Jesus.

³² Wetz owipaj tidi'chq nya'tx galan tzan kye xjal aj k'onti'l Dios tuj kywitz tuj Efeso,[‡] per ¿tidi' ma'tx nkamb'aj tzan tpaj nini? Qa b'an'ax kye kamnaq k'onti'l nkyejaw anq'in, ntons mejor tzan nk'ulun iktza'x nkyq'uma' junjun ikxjani: “Qob'ajwa'an waq b'ix qob'aj'uk'an tzan tpaj nchi'j qob'ajkamel.”

³³ Intok esi' waq enab'l tzan k'on eqet eq'i' tuky'i kyyol aj nxik kyyoli'. “Qa qetz nqob'et kyuky'i xjal aj nya'tx galan nkyeb'et, opoyon qnajsas' te galan aj eq'i' qitza'.”

³⁴ Pe'emeltz'jik junky'el tzan tqet eb'isu' tuj tume'l b'ix k'on kxjoyon choj; komo junjun exol etetz k'onti'l kyotzqi' te Qtata Dios. Wetz nxik nq'uma' ntzani tzan eky'ixwik ch'in.

³⁵ Ntons, qanq ate' junjun otzajel kcha'o' ikxjani: “¿Titza' nkyejaw anq'in kye kamnaq? ¿Titza' te kchi'jel oj kyjaw anq'in?”

³⁶ Aj ntzaj echa'o' b'an tont. Komo jun tidi' aj oqtex awet, te ijaj tb'ay opoyonaj tzan tjakul te tal awalj.

³⁷ Te aj nqex awet nya'tx a te toq te awalj b'eyx sinoke tb'ay te ch'i tal ijaj, triw qatzun tidi' junkyji.

³⁸ Yaji te Qtata Dios kye'b'a' njaw tky'ib'sa' iktza' tetz tgan, b'ix yaji ti'j junjunchaq ijaj n'el iktza'x a tgan tzan tel.

³⁹ Nya'tx kyaqil aj at kyanq'in twitz tx'o'tx' parej kkyaqil. Chuktky kchi'jel kye xjal, b'ix chuktky kchi'jel kye txkup, b'ix chuktky kchi'jel kye pich'

[‡] 15:32 Ax: xjal iktza' tuj k'ul txkup.

b'ix chuktky kchi'jel kye kyiy.

⁴⁰ Ax chuktky kykajlen k'ulu' kye tidi'chq twitz ka'j b'ix chuktky kykajlen k'ulu' kye tidi'chq twitz tx'o'tx', b'ix chuktky te b'an tb'anil te junjunchaq te kyetz.

⁴¹ Chuktky te xhchqitz'unal te q'ij, b'ix chuktky xhchqitz'unal te qya', b'ix chuktky kxhchqitz'unal kye che'w, b'ix junjunchaq kye che'w chuktky kywitz kye txq'anqy che'w.

⁴² B'ix ax ikxji oky'el oj kyjaw anq'in kye kamnaq. Komo te aj nqex muqet, nponaj; yatzun te aj njaw anq'in k'onti'l nponaj.

⁴³ Te aj nqex muqet k'onti'l token; yatzun te aj njaw anq'in, ojawel anq'in tuky'i jun xhchqitz'unal. Te aj nqex muqet, k'onti'l tbalor, yatzun te aj ojawel anq'in, at nim tbalor.

⁴⁴ Te aj nqex muqet, at jun xhchi'jel aj n'oken tzani twitz tx'o'tx'; yatzun te aj ojawel anq'in, at jun xhchi'jel aj n'oken tuj ka'j. Komo at jun qchi'jel tzani twitz tx'o'tx', ax owokel junky qchi'jel aj tuj ka'j.

⁴⁵ Ikxjani tz'ib'ankaj [tuj Tu'jal Dios]: “Te tb'ay Adan, tetz jun xjal aj tzani twitz tx'o'tx' b'ix oxik si' jun tanq'in.”* Yatzun te tkab'i' Adan [osey te Krist], tetz at xhchi'jel tuj ka'j b'ix ntzaj tsi' qanq'in.*

⁴⁶ Per anke ikxji, te qchi'jel aj k'onti'l nponaj, te nini k'onti'l otzaj si' tb'ay, sinoke tb'ay otzaj si' te qchi'jel aj nponaj, b'ix yaji otzajel si' te aj k'onti'l nponaj.

---

* 15:45 Gén 2:7 * 15:45 Rom 5:11-18

47 Te tb'ay ichan [osey te Adan] oqet k'ulu' tuky'i tx'o'tx' b'ix tetz te tzani twitz tx'o'tx' kixi', per te tkab'i' ichan [osey te Krist] tetz tzajnaq tuq tuj ka'j.

48 Kye [kchi'jel kyaqil] aj twitz tx'o'tx', iktza'xkix kye aj twitz tx'o'tx'. B'ix kye aj [nkyexik] tuj ka'j, [kyetz kchi'jel] iktza'xkix te aj tzajnaq tuj ka'j.

49 Komo qchi'jel qetz ajna'l parej iktza'x xhchi'jel te Adan, ntons ax oj qpon tuj ka'j qetz otzajel si' junky qchi'jel iktza'x te Krist.

50 Wetz ngan tzan txik nq'uma' etetz waq erman, te qchi'jel§ nlay b'antik tox tuj ka'j aj ja' atqet te Qtata Dios; b'ix te qchi'jel aj nponaj, nlay b'antik tzan tanq'in te jun-ele'x.

51 Per wetz ngan tzan tok echa'o' jun tidi': Nya'tx qkyaqil qetz qob'ajkamel per qkyaqil qetz qoky'ixpjel.

52 Cha tuj jun rat, cha tuj jun mutz',* oj tjaw oq' te tmankb'il trompet, kyaqil kye kamnaq okyejawel anq'in tuky'i junky kchi'jel aj nlay ponaj b'ix qetz aj itz'ojo' [aj tyempji] qoky'ixpjel.*

53 Komo te qchi'jel aj nponaj owokel jun aj k'onti'l nponaj, b'ix te qchi'jel aj nkamik owokel jun aj k'onti'l nkamik.

54 B'ix te ja qchi'jelni aj nponaj, cha'oj tok junky aj k'onti'l nponaj, b'ix te ja qchi'jel aj nkamik, cha'oj tok junky aj k'onti'l nkamik, ntons opoyon kixi' te yol aj tz'ib'ankaj ikxjani: “Te kamikyj oje ponaj tzan tpaj oje qet [tzan te Qajaw Jesukrist].”*

55 “¿Titza' ob'antel tzan jqet tzan te kamikyj?

---

§ 15:50 Ax: te qchi'jel b'ix te qkyiky'el. * 15:52 Ax: jun jaqon b'ix jun mutz' qwitz. * 15:52 1Tes 4:15-17 * 15:54 Isa 25:8

¿B'ix titza' ob'antel tzan tk'ulun jun nya'tx galan qij'?"*

⁵⁶ Komo tzan tpaj te Kawb'il [aj oxik tsi' te Qtata Dios te Moisés] n'el qniky' at te qchoj b'ix tzan tpaj te qchoj nqokamik.

⁵⁷ Per a tgan tzan txik qsi' pixon te Qtata Dios, tetz nk'ulun tzan k'on jqet tzan te kamikyj, tzan tpaj te Qajaw Krist.

⁵⁸ Ntons waq erman aj ganimix witz'a', intok esi' enab'l, pe'eten waq jwert tuky'i Qajaw b'ix k'on kaj ekola', pe'etaq'unan tuky'i jun tk'u'jlal te Qajaw, tzan tpaj eteb'enky te qaq'un tuky'i Qajawil nlay ponaj.

16

Te Pa'k Ntb'isu' Tuq Tb'ey Max Korint

¹ Ntons, ti'j te etonb'il aj owelal echimo'* kye aj pawame' te Qtata Dios [tuj Jerusalen],* in-tqet ek'ulu' iktza'x te tumelil aj oxik nq'uma' kye b'uch'uj qerman aj ate' tuj tkwentil Galasy ikxjani:

² Te tb'ay q'ij tuj te saman, junjunchaq te etetz a tgan tzan tkaj epawa' ch'in iktza'x janik'pon ma'tx ek'uluj ganar b'ix junjunchaq intqet ek'u'u', b'ix ikxji oj npon wetz eq'il tetz, nya'tx maxji ojawel chimlet.

³ B'ix oj npon wetz, okyexe'l nlajo' tuj Jerusalen tuky'i jun u'j, kye qerman aj oje kye'el ejoyo' etetz, tzan txik kyin te etonb'il.

⁴ B'ix qa wetz presis tzan nxik Jerusalen, okyexe'l wuky'i'l.

---

* **15:55** Os 13:14   * **16:1** Rom 15:25-26; 2Kor 8:1-15; 9:1-15

* **16:1** 1Kor 16:3-4

⁵ Wetz okyinpoyon etuky'i'l per tb'ay a tgan tzan nky'ik tuj tkwentil Masedony, tzan tpaj presis tzan nky'ik txini tb'ay.*

⁶ B'ix qanq okyinkajel etuky'i'l tzi, qanq okyinkajel kyaqil jab'alil, ikxji tzan etonen wuky'i'l tzan nxik aj ja' presis tzan nxik.

⁷ Komo k'on ngan ky'ik e'el etetz cha jun rat, sinoke ngan tzan nten jun tyemp exol etetz qa ikxji tgan te Qajawil.

⁸ Per wetz ajna'l okyinkajel tuj Efeso max oj tpon te ninq'ij Pentecostés

⁹ tzan tpaj ma'tx tz'oknoj jun tume'l tzan npakb'an tzani tzan tok jun b'an galan kye ky'ila'j xjal, anke ate' ky'ila'j txq'anqy aj k'on kygan.*

¹⁰ B'ix qa ma pon te Timotey,* intok esi' enab'l tzan tna'on galan exol, tzan tpaj tetz ax n'aq'unan tuj taq'un te Qajawil iktza' wetz.

¹¹ Nijunwt exol etetz owelal ik'on tetz, sinoke pe'etonen tuky'i'l tzan tul tzani wuky'i'l tuky'i jun chewsb'il tuj tanim, komo wetz nkyin'iyon ti'j junx kyuky'i txq'anqy qerman.

¹² B'ix ti'j te qerman Pol, wetz oqet nwitz twitz tzan txik tuq exol etetz kyuky'i kye txq'anqy qerman; k'onti'l otb'anij tzan txik, per oxe'l oj tkanon ti'j.

Jun Tkawb'il Te Pa'k Kye Aj Korint

¹³ Ntons, intok esi' waq enab'l, tzan eten jwert, k'onti'l tzan tkaj esi' tzan tok wit'let ek'u'j ti'j te Qtata Dios. Pe'eb'et tuj jun tume'l iktza' ichan a'ix, b'ix intetz eten ewitz.

---

* 16:5 Kya 19:21   * 16:9 Kya 19:9-10   * 16:10 1Kor 4:17

14 Kyaqil aj nqet ek'ulu', intqet ek'ulu' tuj jun tume'l aj nkyeqet egani' kye qerman b'ix te Qtata Dios.

15 Erman waq, etetz eteb'en kye aj tuj tjay te Estéfan, kyetz a'e' kye aj b'an tb'ay e'okslan tuj tkwentil Akay, b'ix kyetz ajna'l nkye'aq'unan te jun galan te qkyaqil qetz aj pawamo' te Qtata Dios.

16 Wetz ngan tzan txik nq'uma' ch'in etetz tzan kyqet etoksla' kye xjal aj iktza' kyetz, b'ix kyaqil kye aj nkye'onen b'ix nkye'aq'unan nim qxol.

17 Wetz nkyinchalaj kyulen te Estéfan* b'ix te Portunat, b'ix Akayk, kyetz e'ul te eky'ixel tzan kyonen,

18 ojaw kyin nk'u'j b'ix ojaw kyin ek'u'j etetz; astilji inkyqet eten galan kye xjal aj iktza' kyetz.

19 Kye b'uch'uj qerman tuj Asy, kyetz nkyesaman jun limb'il te etetz. Te qerman Akiy b'ix te Xhil* b'ix kye qerman aj n'ok kchimo' kyib' tuj kyjay, kyetz nkyesaman jun limb'il te etetz.

20 Kyaqil kye qerman tzani nxik ksama' jun limb'il te etetz. Pe'eliman etetz etib'x exolx tzi tuky'i jun limb'il iktza' b'an eterman etib' tzan tpaj te Qtata Dios.†

21 Wetz a'in Pa'k nqet ntz'ib'a' ja limb'il te etetz tuky'i nq'ab'x.

22 Qa at ab'l aj k'onti'l nqet tgani' Qajaw, te tq'oj Qtata Dios okajel tajsik.* Te Qajawil ch'inky tul.

23 Tzaj si'xwit etajsik etetz ekyaqil jun nim b'an galan tzan te Qajaw Jesus.

---

* **16:17** 1Kor 1:16   * **16:19** Ax: Prisk; Kya 18:1-3,18-19,26; Rom 16:3; 2Tim 4:19.   † **16:20** Ax: Intel etz'ub'a' etib' te jun limb'il b'an xjan.   * **16:22** 1Kor 12:3

²⁴ Wetz nkxqet ngani' nim iktza' te Kristo Jesus nqoqet tgani'.

Te ak'a'j tu'jal tuj tu'jal qtata Dios
New Testament in Tektiteko (GT:ttc:Tektiteko)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tektiteko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tektiteko [ttc], Guatemala

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tektiteko

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
e5f1836e-411a-57b8-bbab-959f006a00a3